

Νεοελληνική Γλώσσα Β' Γενικού Λυκείου

Απαντήσεις στα θέματα της Τράπεζας Θεμάτων

Συγγραφή απαντήσεων: Θανάσης Κοκοβίνος

ΘΕΜΑΤΑ

[16457, 16453, 16535, 16540, 16542, 16536, 16541, 16546,
16610, 16611, 16614]

Χρησιμοποιήστε τους σελιδοδείκτες (bookmarks) στο αριστερό μέρος της οθόνης για την πλοήγηση μέσα στο έγγραφο.

Copyright© για τις απαντήσεις των θεμάτων
Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη), Αθήνα, 2014

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κείμενο

[Υπερβαίνοντας τα στερεότυπα]

Οι Παραολυμπιακοί αγώνες είναι ένα από τα μεγαλύτερα αθλητικά γεγονότα, ενώ αποτελούν και μια μεγάλη διοργάνωση με πολλές συμμετοχές. Προσφέρουν υψηλού επιπέδου θέαμα, ενώ ταυτόχρονα έχουν τεράστια αξία παραδειγματισμού, καθώς και ιδιαίτερη βαρύτητα για τα ιδεώδη του αθλητισμού με ανεκτίμητη εκπαιδευτική σημασία. Η συμμετοχή του κόσμου στους Παραολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας ήταν μεγάλη, ενώ διαπιστώνουμε και αλλαγή της κοινωνικής αντιμετώπισης της αναπηρίας.

Ας εξετάσουμε, όμως, την πραγματικότητα πριν από τους Παραολυμπιακούς Αγώνες. Τότε η παρουσίαση των ατόμων με αναπηρία στα μέσα μαζικής ενημέρωσης ήταν αποσπασματική. Επίσης, υπήρχε πολύ μικρή παρουσίαση στις εφημερίδες και στην τηλεόραση και με έντονο τρόπο γινόταν η προβολή στερεοτύπων, αφού στο μεγαλύτερο ποσοστό τους οι ειδήσεις, οι οποίες αναφέρονταν στην αναπηρία, ήταν αρνητικές. Κυρίως, εστίαζαν στα προβλήματα και στη δυστυχία που βιώνουν τα άτομα με αναπηρία. Έτσι, οι αθλητές αντιμετωπίζονταν ως «ήρωες της ζωής». Μάλιστα, η φράση αυτή υπογραμμιζόταν διαρκώς, ενώ συνεχίζει να χρησιμοποιείται και σήμερα. Ακόμη, σε άρθρα αλλά και σε εκπομπές της τηλεόρασης παρουσιάζεται πάντοτε ως εξαιρετικό κατόρθωμα το γεγονός ότι κάποιος άνθρωπος με αναπηρία ασχολείται με τον αθλητισμό. Επομένως, δεν είναι σπουδαίο το ότι επιτυγχάνει μια σημαντική επίδοση ή ότι προπονείται συστηματικά, για να πετύχει τους στόχους του. Αυτό δε μετράει καθόλου. Αντίθετα, έμφαση δίνεται στο γεγονός ότι από τη στιγμή που ασχολείται με τον αθλητισμό γίνεται αυτόματα ένας ήρωας, ένας υπεραθλητής.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, το ενδιαφέρον να προβληθούν τα θέματα του Παραολυμπιακού Αθλητισμού από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ήταν περιορισμένο πριν τους Αγώνες και φυσικά διαπιστώθηκε και πάλι η προτίμηση στις αρνητικές επιδόσεις ακόμη και στον αθλητισμό. Ήταν δηλαδή προτιμότερο να τονιστεί ότι κάποιοι αθλητές δεν κατάφεραν να πάνε σε κάποιο πρωτάθλημα ή ότι η Πολιτεία δε στηρίζει τους αθλητές, όπως θα έπρεπε, παρά να προβληθεί κάποια διάκριση, κάποιο εξαιρετικό επίτευγμα ενός αθλητή.

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο αποτελεί το λεξιλόγιο με το οποίο παρουσιάζονται οι ειδήσεις, όταν γίνεται αναφορά σε άτομα με αναπηρία και σε αθλητές με αναπηρία. Αυτό που συνέβαινε συχνά πριν τους Παραολυμπιακούς Αγώνες είναι ότι οι αθλητές δεν αντιμετωπίζονταν ως αθλητές. Χρησιμοποιούνταν όροι, όπως «πρωταθλητές της ζωής», «αυτά τα παιδιά», ενώ ιδιαίτερα τονιζόταν η δύναμη της

θέλησης που είναι ένας παράγοντας εξίσου σημαντικός και στα άτομα χωρίς αναπηρία. Όμως, η δύναμη της θέλησης τονιζόταν υπέρμετρα, όταν γινόταν αναφορά στα άτομα με αναπηρία.

Μάλιστα, ιδιαίτερο βάρος δινόταν στο φορτισμένο λεξιλόγιο με εκφράσεις όπως «τραγικό θύμα», «καθηλωμένος στο αναπηρικό αμαξίδιο». Πρόκειται για μια φράση που υπονοεί ότι, αν κάποιος χρησιμοποιεί ένα αμαξίδιο, ταυτόχρονα καθιλώνεται σ' αυτό. Όμως, η κατάσταση είναι διαφορετική. Το άτομο χρησιμοποιεί τα αμαξίδια ως μέσο, για να διευκολυνθεί η καθημερινή ζωή του. Δεν εξυπακούεται ότι κάποιος με αναπηρία «καρφώνεται» στο αμαξίδιο και δε σηκώνεται ποτέ ξανά απ' αυτό.

Επίσης, είναι ιδιαίτερα σημαντικό πως τα θέματα του αθλητισμού των αναπήρων αντιμετωπιζόνταν ως θέματα κοινωνικού χαρακτήρα. Δεν υπήρχε δηλαδή περίπτωση να καλυφθούν από αθλητικές εφημερίδες ή να ενταχθούν σε αθλητικά προγράμματα σχετικά με τον αθλητισμό. Μπορεί να είχαν αθλητικό χαρακτήρα, αλλά ο δημοσιογράφος που κάλυπτε τη διοργάνωση ήταν κυρίως από το κοινωνικό ρεπορτάζ και φυσικά και η κάλυψη είχε ανάλογο περιεχόμενο. Γινόταν αναφορά στο μελόδραμα και στην προσπάθεια να αναδειχτεί η κοινωνική δυσκολία που αντιμετωπίζει ο αθλητής αλλά και ένα άτομο με αναπηρία, ενώ έλειπε κάθε αναφορά στον αθλητισμό και στα αθλητικά επιτεύγματα. Πολλοί δημοσιογράφοι πρώτα κάνουν λεπτομερή περιγραφή της αναπηρίας και του τραγικού συμβάντος που προκάλεσε την αναπηρία στο άτομο και παρεμπιπτόντως αναφέρονται και στο γεγονός πως αυτός ο καημένος κάνει αθλητισμό. Φυσικά, με τον τρόπο που προβάλλεται η αναπηρία και οι αθλητές με αναπηρία γίνεται έντονη αναπαραγωγή των στερεοτύπων, ενώ παράλληλα ανατροφοδοτούνται και ενισχύονται προκαταλήψεις για τα άτομα με αναπηρία.

Σ. Κωστάρης (2006). Υπερβαίνοντας τα στερεότυπα. *Άτομα με αναπηρία και ΜΜΕ. Διεθνής Διημερίδα 19-20 Ιουνίου 2006*. Αθήνα: Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας, 132-135 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο (80-100 λέξεις).

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 15)

B1. Ποια επιχειρήματα επιστρατεύει ο συγγραφέας, για να υποστηρίξει τη θέση ότι τα θέματα του αθλητισμού των αναπήρων αντιμετωπίζονταν ως θέματα κοινωνικού χαρακτήρα; (60-80 λέξεις).

(μονάδες 10)

B2.α. Με ποιον τρόπο αναπτύσσεται η τελευταία παράγραφος (Επίσης, είναι... αναπηρία) του κειμένου;

(μονάδες 2)

B2.β. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

(μονάδες 3)

Γ. (Μονάδες 15)

Γ1. Να γράψετε μία περίοδο λόγου 20-30 λέξεων, στην οποία να χρησιμοποιήσετε τις ακόλουθες λέξεις/φράσεις του κειμένου: εφημερίδες, προβολή στερεοτύπων.

(μονάδες 10)

Γ2. Να εξηγήσετε γιατί ο συγγραφέας τοποθετεί σε εισαγωγικά το ρήμα «καρφώνεται» στην πέμπτη παράγραφο (Μάλιστα... απ' αυτό) του κειμένου.

(μονάδες 5)

[Υπερβαίνοντας τα στερεότυπα]

A. [Υπόδειξη] Περίληψη:

- Οι παραολυμπιακοί αγώνες είναι σπουδαίο αθλητικό γεγονός.
- Οι παραολυμπιακοί της Αθήνας πέτυχαν και ως αγώνες, αλλά άλλαξαν και τον τρόπο αντιμετώπισης των ατόμων με αναπηρία.
- Πριν η σημασία που έδιναν τα μέσα ενημέρωσης ήταν μικρή.
- Πρόβαλλαν κυρίως τη δυστυχία των ατόμων με αναπηρία.
- Αναφέρονταν στις αποτυχίες και όχι στις επιτυχίες τους.
- Οι αθλητές με αναπηρία δεν παρουσιάζονταν ως αθλητές, αλλά με φράσεις, όπως «πρωταθλητές της ζωής» ή «τραγικό θύμα».
- Η ενασχόληση τους με τον αθλητισμό δε θεωρούνταν αθλητικό γεγονός, δεν προβαλλόταν από τον αθλητικό τύπο, αλλά γινόταν εκμετάλλευση της αναπηρίας των αθλητών.
- Μια τέτοια στάση διαεικονίζει τα αρνητικά προς αυτούς αισθήματα.

B1. [Υπόδειξη] Τα θέματα του αθλητισμού των αναπήρων

αντιμετωπίζονταν ως θέματα κοινωνικού χαρακτήρα:

- Δεν προβάλλονταν από τον αθλητικό τύπο.
- Δεν εντάσσονταν σε αθλητικά προγράμματα.
- Οι αθλητικές δραστηριότητες των ατόμων με αναπηρία παρουσιάζονταν ως κοινωνικό ρεπορτάζ.
- Προβαλλόταν η κοινωνική δυσκολία του αθλητή με αναπηρία και όχι ο αθλητισμός.
- Επέμεναν στις αιτίες της αναπηρίας και ελάχιστα αναφέρονταν στον «καημένο» τον ανάπηρο που είχε δραστηριοποιηθεί στον αθλητισμό.

B2.α. Η τελευταία παράγραφος αναπτύσσεται με συνδυασμό μεθόδων: με τη μέθοδο της **διευκρίνισης** και της **σύγκρισης- αντίθεσης**. Ο συγγραφέας παραθέτει λεπτομέρειες που αναλύουν την αρχική θέση της θεματικής περιόδου και συγχρόνως αντιπαραθέτει τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζεται η αθλητική δραστηριότητα των αθλητών με αναπηρία..

B2.β. Στη θεματική περίοδο αναφέρεται ότι οι αθλητικές δραστηριότητες των αναπήρων αντιμετωπίζονται ως κοινωνικά θέματα. Στη συνέχεια αναλύει ότι δεν ασχολείται ο αθλητικός τύπος με τα αθλητικά θέματα των ατόμων με αναπηρία, αλλά το κοινωνικό ρεπορτάζ. Η παρουσίαση γίνεται με τρόπο μελοδραματικό και προβάλλονται οι δυσκολίες των αθλητών με αναπηρία, ενώ δε γίνεται καμία αναφορά στα αθλητικά θέματα. Ακόμη αναφέρει ότι γίνεται εκτενής αναφορά στην αιτία της

αναπηρίας των αθλητών, ενώ είναι σχεδόν μηδενική στις αθλητικές τους επιδόσεις.

Γ1. [Ελεύθερη απάντηση]

Γ2. Ο συγγραφέας τοποθετεί σε εισαγωγικά το ρήμα «**καρφώνεται**» στην πέμπτη παράγραφο (Μάλιστα... απ' αυτό) του κειμένου, γιατί χρησιμοποιεί τη λέξη μεταφορικά, γιατί θέλει να ειρωνευτεί την αντίληψη αυτών που χρησιμοποιούν αυτή τη λέξη και γιατί θέλει να εκφράσει τον θυμό του γι' αυτούς που έχουν τέτοιες αντιλήψεις.

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κείμενο

[Τα στερεότυπα των φύλων στα παιδιά]

Στην εποχή μας τα στερεότυπα των φύλων έχουν γίνει αντικείμενο συστηματικής έρευνας τόσο από την πλευρά της Κοινωνιολογίας, όσο και από τον χώρο της Ψυχολογίας και της Εκπαίδευσης. Πρόκειται για τις αντιλήψεις που επικρατούν σε μια κοινωνία για τα διαφορετικά χαρακτηριστικά που έχουν ή πρέπει να έχουν τα άτομα του ανδρικού και του γυναικείου φύλου, αντιλήψεις οι οποίες έχουν επηρεάσει δυσμενώς την κοινωνική ισοτιμία των δύο φύλων. Παρά το γεγονός ότι οι προσπάθειες του φεμινιστικού κινήματος και η σχετική επιστημονική έρευνα έχουν οδηγήσει προς μια θετικότερη αντιμετώπιση του προβλήματος της ανισότητας, διατηρούνται αντιλήψεις, στάσεις και προκαταλήψεις για κοινωνικές και ψυχολογικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, οι οποίες ακόμη και σήμερα περνούν στα παιδιά όχι μόνο από την οικογένεια, αλλά και από τη σχολική εκπαίδευση. Επίσης, πρέπει να σημειωθεί ότι η πίεση για την αντιμετώπιση του προβλήματος της ανισότητας δεν ασκείται σήμερα μόνο από το γυναικείο κίνημα, αλλά και από το ανδρικό, το οποίο παρουσιάζει άνοδο και διεκδικεί άρση των αδικιών που έχουν γίνει σε βάρος των ανδρών.

Σε μια από τις παλιότερες έρευνες για τα κοινωνικά στερεότυπα των φύλων ζητήθηκε από φοιτητές να αξιολογήσουν μια μεγάλη ποικιλία ανθρώπινων χαρακτηριστικών ως προς τον βαθμό στον οποίο κατά τη γνώμη τους το καθένα από αυτά είναι τυπικό γνώρισμα των ανδρών ή των γυναικών. Συγκεκριμένα, η έρευνα έδειξε ότι οι ιδιότητες που αποδίδονται πιο πολύ στο ανδρικό φύλο, όπως είναι η δύναμη, η λογική, η αυτοπεποίθηση, κ.ά., συνιστούν τα οργανωτικά λεγόμενα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας, ενώ οι ιδιότητες που αποδίδονται πιο πολύ στο γυναικείο φύλο, όπως η τρυφερότητα, η φροντίδα, η συγκίνηση κ.ά., συνιστούν τα εκφραστικά χαρακτηριστικά. Επιπλέον, διαπιστώθηκε ότι η διάκριση οργανωτικών και εκφραστικών χαρακτηριστικών είναι μια ευρύτατα διαδεδομένη στερεοτυπική αντίληψη για την ψυχολογία του άνδρα και της γυναίκας και για τις διαφορές των δύο φύλων σε όλο τον κόσμο.

Εξάλλου, μια σημαντική πλευρά της ψυχοκοινωνικής ανάπτυξης των παιδιών είναι η διαδικασία με την οποία από πολύ μικρή ηλικία αποκτούν και ενσωματώνουν στην προσωπικότητα και στη συμπεριφορά τα στερεότυπα των φύλων, που επικρατούν στην κοινωνία μέσα στην οποία γεννιούνται και αναπτύσσονται. Οι αντιλήψεις για τις ιδιότητες και τους ρόλους που ταιριάζουν στο ανδρικό ή γυναικείο φύλο, όπως αυτές

εκδηλώνονται κυρίως στην οικογένεια, στο σχολείο, στην ευρύτερη κοινωνία, στην ομάδα των ομηλικών και στα μέσα μαζικής επικοινωνίας και ψυχαγωγίας, επηρεάζουν τα παιδιά ήδη από τη βρεφική ακόμη ηλικία και διαμορφώνουν αντίστοιχα τους ρόλους και τη συμπεριφορά τους ως αγοριών ή κοριτσιών.

Στη χώρα μας έχουν δημοσιευθεί αξιόλογες μελέτες σχετικά με τα στερεότυπα των φύλων, όπως για τη διαφοροποίηση των φύλων στα αναγνωστικά του δημοτικού σχολείου και στα παιδικά βιβλία προσχολικής αγωγής, καθώς και στη συμμετοχή των νηπίων στο παιχνίδι. Στις μελέτες αυτές επιβεβαιώνονται γενικά τα δεδομένα ξένων σχετικών μελετών, αλλά αποκαλύπτεται και ο ξεχωριστός χαρακτήρας της ελληνικής κοινωνικής και εκπαιδευτικής πραγματικότητας ως προς τα στερεότυπα των φύλων και το πέρασμα των στερεοτυπικών ρόλων και αντιλήψεων στα παιδιά.

A. Κακαβούλης (1997). Στερεότυπα των φύλων και σχολική αγωγή. *Φύλο και σχολική πράξη*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Βάνιας, 512-514 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο (80-100 λέξεις).

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 15)

B1. Σύμφωνα με τον συγγραφέα, ποιοι φορείς καλλιεργούν στα παιδιά στερεότυπα για τις διαφορές μεταξύ των δύο φύλων και ποια κινήματα ασκούν πίεση, ώστε να αντιμετωπιστεί η ανισότητα; (60-80 λέξεις).

(μονάδες 10)

B2. Ποια συλλογιστική πορεία ακολουθεί ο συγγραφέας στην πρώτη παράγραφο (Στην εποχή... των ανδρών) του κειμένου; Να αιτιολογήσετε με συντομία την απάντησή σας.

(μονάδες 5)

Γ. (Μονάδες 15)

Γ1. Να γράψετε μία παράγραφο 50-60 λέξεων, στην οποία να χρησιμοποιήσετε τις παρακάτω υπογραμμισμένες λέξεις/φράσεις του κειμένου: στερεότυπα των φύλων, ιδιότητες.

(μονάδες 10)

Γ2. Να επισημάνετε στο κείμενο πέντε παραδείγματα μεταφορικής/συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας.

(μονάδες 5)

[Τα στερεότυπα των φύλων στα παιδιά]

A. [Υπόδειξη] Περίληψη:

- Τα στερεότυπα των φύλων απασχολούν πολλές επιστήμες.
- Η αντίληψη ότι οι άνδρες και οι γυναίκες διαφέρουν δημιουργεί κοινωνική ανισότητα.
- Στην αντίληψη αυτή αντιδρούν το φεμινιστικό κίνημα, οι επιστημονικές έρευνες, αλλά και το ανδρικό κίνημα.
- Την αντίληψη για την ύπαρξη διαφορών ευνοεί η οικογένεια και η σχολική εκπαίδευση.
- Κύρια ανδρικά χαρακτηριστικά θεωρούνται η δύναμη, η λογική, η αυτοπεποίθηση, ενώ γυναικεία η τρυφερότητα, η φροντίδα, η συγκίνηση.
- Όποιες αντιλήψεις υπάρχουν στο περιβάλλον για τις διαφορές στα δύο φύλα περνούν στην ψυχολογία των παιδιών από τη βρεφική τους ηλικία.
- Η ελληνική κοινωνία και η εκπαίδευση ευνοούν την ύπαρξη αντιλήψεων διαφοροποίησης των δύο φύλων.

B1. [Υπόδειξη] Καλλιεργούν στερεότυπα:

- η οικογένεια.
- η σχολική εκπαίδευση.
- η ευρύτερη κοινωνία.
- ομάδα ομηλικών.
- τα μέσα μαζικής επικοινωνίας και ψυχαγωγίας.

Πιέζουν για αντιμετώπιση της ανισότητας:

- το φεμινιστικό κίνημα.
- οι επιστημονικές έρευνες.
- το ανδρικό κίνημα.

B2. Συλλογιστική πορεία στην πρώτη παράγραφο (Στην εποχή... των ανδρών) του κειμένου:

Η συλλογιστική πορεία στην παράγραφο αυτή είναι **παραγωγική**.

Αρχίζει με μια γενική θέση και καταλήγει σε συγκεκριμένα και ειδικά στοιχεία.

Η γενική θέση είναι τα στερεότυπα των φύλων. Συνεχίζει αναλύοντας τη σημασία της φράσης αυτής. Κατόπιν αναφέρει τις αντιδράσεις που προκαλούν αυτές οι αντιλήψεις και τους φορείς που αντιδρούν. Επίσης αναφέρει τους φορείς που ευνοούν τη δημιουργία των αντιλήψεων για τις διαφορές των δύο φύλων.

Γ1. [Ελεύθερη απάντηση]

Γ2. Πέντε παραδείγματα μεταφορικής/συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας:
στερεότυπα των φύλων / διεκδικεί άρση αδικιών / κοινωνική ισοτιμία των φύλων / ενσωματώνουν στην προσωπικότητα / διαμορφώνουν αντίστοιχα τους ρόλους.

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ**Κείμενο****[Σύμβαση του Ο.Η.Ε. για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία]**

Σύμφωνα με τη σχετική Σύμβαση του Ο.Η.Ε., τα συμβαλλόμενα κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρίες στην εκπαίδευση και, προκειμένου να γίνει σεβαστό το δικαίωμα αυτό, διασφαλίζουν ένα εκπαιδευτικό σύστημα ένταξης, σε όλα τα επίπεδα και διά βίου μάθηση, χωρίς διακρίσεις και με βάση τις ίσες ευκαιρίες. Αρχικά, στοχεύουν στην πλήρη ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και του αισθήματος αξιοπρέπειας και αυτοεκτίμησης καθώς και στην ενίσχυση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των θεμελιωδών ελευθεριών και της ανθρώπινης ποικιλομορφίας. Επίσης, αποσκοπούν στο να αναπτύξουν τα άτομα με αναπηρίες την προσωπικότητά τους, τις δεξιότητες και τη δημιουργικότητά τους, καθώς και τις πνευματικές και φυσικές ικανότητές τους στο μέγιστο δυναμικό τους. Επιπλέον, παρέχουν τη δυνατότητα στα άτομα με αναπηρίες να συμμετέχουν αποτελεσματικά σε μια ελεύθερη κοινωνία.

Για την επίτευξη, όμως, όλων των παραπάνω σκοπών κρίνεται απαραίτητο τα συμβαλλόμενα κράτη να κατοχυρώσουν τα παρακάτω δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες. Πρώτα πρώτα να μην αποκλείονται από το γενικό εκπαιδευτικό σύστημα βάσει της αναπηρίας. Φυσικά, αυτό σημαίνει ότι τα παιδιά με αναπηρίες δεν πρέπει να αποκλείονται από την ελεύθερη και υποχρεωτική πρωτοβάθμια εκπαίδευση ή από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση εξαιτίας της αναπηρίας τους. Έπειτα, τα άτομα με αναπηρίες μπορούν να έχουν πρόσβαση σε μια ενιαία, ποιοτική και ελεύθερη πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση ισότιμα με τους άλλους στις κοινότητες στις οποίες ζουν. Στη συνέχεια, είναι αναγκαίο να παρέχεται εύλογη προσαρμογή για τις απαιτήσεις του ατόμου και τα άτομα με αναπηρίες να λαμβάνουν την υποστήριξη που απαιτείται μέσα στο γενικό εκπαιδευτικό σύστημα, προκειμένου να διευκολυνθεί η αποτελεσματική εκπαίδευσή τους. Τέλος, πρέπει να παρέχονται αποτελεσματικά εξατομικευμένα μέτρα υποστήριξης σε περιβάλλοντα που μεγιστοποιούν την ακαδημαϊκή και κοινωνική ανάπτυξη, σύμφωνα με τον στόχο της πλήρους ενσωμάτωσης.

Ακόμη, τα συμβαλλόμενα κράτη επιτρέπουν στα άτομα με αναπηρίες να διδάσκονται δεξιότητες ζωής και κοινωνικής ανάπτυξης, προκειμένου να διευκολύνουν την πλήρη και ίση συμμετοχή τους τόσο στην εκπαίδευση όσο και ως μέλη της κοινωνίας. Για τον λόγο αυτόν τα συμβαλλόμενα κράτη λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα και παρέχουν τη διασφάλιση ότι τα πρόσωπα και ιδιαίτερα τα παιδιά, που είναι τυφλά,

κωφά ή τυφλά και κωφά, εκπαιδεύονται με τις πιο κατάλληλες γλώσσες, τους τρόπους αλλά και τα μέσα επικοινωνίας, τα οποία προσαρμόζονται στις ιδιαιτερότητες του ατόμου και στα περιβάλλοντα, ώστε να μεγιστοποιείται η ακαδημαϊκή και κοινωνική τους ανάπτυξη.

Προκειμένου, όμως, να εξασφαλίσουν την άσκηση του δικαιώματος αυτού, τα συμβαλλόμενα κράτη λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα. Προσλαμβάνουν δηλαδή εκπαιδευτικούς, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και οι δάσκαλοι με αναπηρίες, που κατέχουν τα τυπικά προσόντα στη νοηματική γλώσσα και/ή στη Μπράιλ. Επίσης, εκπαιδεύουν τους επαγγελματίες και το προσωπικό που απασχολούνται σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, επειδή μια τέτοια κατάρτιση θα ενσωματώνει ευαισθητοποίηση για την αναπηρία και τη χρήση κατάλληλων βελτιωμένων και εναλλακτικών τρόπων, μέσων και μορφών επικοινωνίας καθώς και εκπαιδευτικών τεχνικών και υλικών, για να υποστηριχθούν τα άτομα με αναπηρίες. Τέλος, τα συμβαλλόμενα κράτη διασφαλίζουν ότι τα άτομα με αναπηρίες θα είναι σε θέση να έχουν πρόσβαση στη γενική τριτοβάθμια εκπαίδευση, στην επαγγελματική κατάρτιση, στην εκπαίδευση ενηλίκων και στη διά βίου μάθηση, χωρίς διακρίσεις και ισότιμα με τους άλλους.

Σύμβαση του Ο.Η.Ε. για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και Προαιρετικό Πρωτόκολλο. Άρθρο 24 «Εκπαίδευση» (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο (80-100 λέξεις).

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 15)

B1. Σύμφωνα με τη Σύμβαση του Ο.Η.Ε., ποια δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες θα πρέπει να κατοχυρώσουν τα συμβαλλόμενα κράτη; (60-80 λέξεις).

(μονάδες 11)

B2.a. Να επισημάνετε δύο από τις διαρθρωτικές λέξεις, με τις οποίες επιτυγχάνεται η συνοχή στη δεύτερη παράγραφο (Για την επίτευξη... ενσωμάτωσης) του κειμένου.

(μονάδες 2)

B2.β. Ποια σχέση συνοχής σηματοδοτεί η κάθε διαρθρωτική λέξη;

(μονάδες 2)

Γ. (Μονάδες 15)

Γ1. Να γράψετε μία παράγραφο 50-60 λέξεων, στην οποία να χρησιμοποιήσετε τις ακόλουθες υπογραμμισμένες λέξεις/φράσεις του κειμένου: άτομα με αναπηρίες, αποκλείονται.

(μονάδες 10)

Γ2. Να επισημάνετε στο κείμενο πέντε όρους ειδικού/επιστημονικού λεξιλογίου.

(μονάδες 5)

[Σύμβαση του Ο.Η.Ε. για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία]

A. [Υπόδειξη] Περίληψη:

Ο Ο.Η.Ε. υποχρεώνει τα κράτη που δέχονται τη σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία:

- Να τους εξασφαλίζουν πρόσβαση στην εκπαίδευση.
- Να σέβονται όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα τους.
- Να δίνουν ευκαιρίες για πολύπλευρη καλλιέργεια της προσωπικότητας τους.
- Να υπάρχει δυνατότητα σπουδών σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης χωρίς διακρίσεις.
- Στόχος της εκπαίδευσης να είναι η απόκτηση προσόντων και η πλήρης ένταξή τους στην κοινωνία.
- Να φροντίζουν ιδιαίτερα για την εκπαίδευση των τυφλών και τυφλών και κωφών ατόμων.
- Η υλοποίηση των μέτρων να εξασφαλίζεται με την πρόσληψη κατάλληλων εκπαιδευτικών και την ευαισθητοποίηση του προσωπικού και των επαγγελματιών απέναντι στα άτομα με αναπηρία.

B1. [Υπόδειξη] Σύμφωνα με τη Σύμβαση του Ο.Η.Ε., τα συμβαλλόμενα κράτη θα πρέπει να κατοχυρώσουν τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες:

- Να τους εξασφαλίζουν πρόσβαση στην εκπαίδευση χωρίς διακρίσεις.
- Να τους παρέχουν τις ίδιες ευκαιρίες και την ίδια ποιότητα εκπαίδευσης στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
- Να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαίτερες απαιτήσεις των ατόμων με αναπηρία, ώστε η εκπαίδευση να αποδίδει.
- Τελικός στόχος της εκπαίδευσης να είναι η πλήρης ένταξη τους στο κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο ζουν.
- Να λαμβάνουν ιδιαίτερη μέριμνα για τα τυφλά ή τυφλά και κωφά άτομα.
- Να διασφαλίζεται η ισότιμη πρόσβαση και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

B2.α. Δύο από τις διαρθρωτικές λέξεις, με τις οποίες επιτυγχάνεται η συνοχή στη δεύτερη παράγραφο (Για την επίτευξη... ενσωμάτωσης) του κειμένου:

Όμως / τέλος

B2.β. Σχέση συνοχής που σηματοδοτούν:

Όμως: Δηλώνει αντίθεση και σηματοδοτεί αντιθετική σχέση συνοχής της δεύτερης με την πρώτη παράγραφο.

Τέλος: Δηλώνει απαρίθμηση και σηματοδοτεί σχέση συνοχής, αφού στην περίοδο που εισάγει αναφέρεται το τελευταίο από τα δικαιώματα που πρέπει να κατοχυρωθούν.

Γ1.[Ελεύθερη απάντηση]

Γ2. Πέντε όροι ειδικού/επιστημονικού λεξιλογίου:

της ανθρώπινης ποικιλομορφίας / της πλήρους ενσωμάτωσης / δεξιότητες ζωής /στη νοηματική γλώσσα / διά βίου μάθηση.

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ**Κείμενο****[Σύμβαση του Ο.Η.Ε. για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία]**

Σύμφωνα με τη σχετική Σύμβαση του Ο.Η.Ε., τα συμβαλλόμενα κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία στην εκπαίδευση και, προκειμένου να γίνει σεβαστό το δικαίωμα αυτό, **διασφαλίζουν** ένα εκπαιδευτικό σύστημα ένταξης, σε όλα τα επίπεδα και διά βίου μάθηση, χωρίς διακρίσεις και με βάση τις ίσες ευκαιρίες. Αρχικά, στοχεύουν στην πλήρη ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και του αισθήματος αξιοπρέπειας και αυτοεκτίμησης καθώς και στην ενίσχυση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των θεμελιωδών ελευθεριών και της ανθρώπινης ποικιλομορφίας. Επίσης, **αποσκοπούν** στο να αναπτύξουν τα άτομα με αναπηρία την προσωπικότητά τους, τις δεξιότητες και τη δημιουργικότητά τους, καθώς και τις πνευματικές και φυσικές ικανότητές τους στο μέγιστο δυναμικό τους. Επιπλέον, παρέχουν τη δυνατότητα στα άτομα με αναπηρία να συμμετέχουν αποτελεσματικά σε μια ελεύθερη κοινωνία.

Για την επίτευξη, όμως, όλων των παραπάνω σκοπών κρίνεται **απαραίτητο** τα συμβαλλόμενα κράτη να κατοχυρώσουν τα παρακάτω δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία. Πρώτα πρώτα να μην αποκλείονται από το γενικό εκπαιδευτικό σύστημα βάσει της αναπηρίας. Φυσικά, αυτό σημαίνει ότι τα παιδιά με αναπηρία δεν πρέπει να αποκλείονται από την ελεύθερη και υποχρεωτική πρωτοβάθμια εκπαίδευση ή από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση εξαιτίας της αναπηρίας τους. Έπειτα, τα άτομα με αναπηρία μπορούν να έχουν πρόσβαση σε μια ενιαία, ποιοτική και ελεύθερη πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση ισότιμα με τους άλλους στις κοινότητες στις οποίες ζουν. Στη συνέχεια, είναι αναγκαίο να παρέχεται **εύλογη** προσαρμογή για τις απαιτήσεις του ατόμου και τα άτομα με αναπηρία να λαμβάνουν την υποστήριξη που απαιτείται μέσα στο γενικό εκπαιδευτικό σύστημα, προκειμένου να διευκολυνθεί η αποτελεσματική εκπαίδευσή τους. Τέλος, πρέπει να παρέχονται αποτελεσματικά εξατομικευμένα μέτρα υποστήριξης σε περιβάλλοντα που μεγιστοποιούν την ακαδημαϊκή και κοινωνική ανάπτυξη, σύμφωνα με τον στόχο της πλήρους ενσωμάτωσης.

Ακόμη, τα συμβαλλόμενα κράτη επιτρέπουν στα άτομα με αναπηρία να διδάσκονται δεξιότητες ζωής και κοινωνικής ανάπτυξης, προκειμένου να διευκολύνουν την πλήρη και ίση συμμετοχή τους τόσο στην εκπαίδευση όσο και ως μέλη της κοινωνίας. Για τον λόγο αυτόν τα συμβαλλόμενα κράτη λαμβάνουν **κατάλληλα** μέτρα και παρέχουν τη διασφάλιση ότι τα πρόσωπα και ιδιαίτερα τα παιδιά, που είναι τυφλά, κωφά ή τυφλά και κωφά, εκπαιδεύονται με τις πιο κατάλληλες γλώσσες, τους τρόπους

αλλά και τα μέσα επικοινωνίας, τα οποία προσαρμόζονται στις ιδιαιτερότητες του ατόμου και στα περιβάλλοντα, ώστε να μεγιστοποιείται η ακαδημαϊκή και κοινωνική τους ανάπτυξη.

Προκειμένου, όμως, να εξασφαλίσουν την άσκηση του δικαιώματος αυτού, τα συμβαλλόμενα κράτη λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα. Προσλαμβάνουν δηλαδή εκπαιδευτικούς, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και οι δάσκαλοι με αναπηρία, που κατέχουν τα τυπικά προσόντα στη νοηματική γλώσσα και/ή στη Μπράιλ. Επίσης, εκπαιδεύουν τους επαγγελματίες και το προσωπικό που απασχολούνται σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, επειδή μια τέτοια κατάρτιση θα ενσωματώνει ευαισθητοποίηση για την αναπηρία και τη χρήση κατάλληλων βελτιωμένων και εναλλακτικών τρόπων, μέσων και μορφών επικοινωνίας καθώς και εκπαιδευτικών τεχνικών και υλικών, για να υποστηριχθούν τα άτομα με αναπηρία. Τέλος, τα συμβαλλόμενα κράτη διασφαλίζουν ότι τα άτομα με αναπηρία θα είναι σε θέση να έχουν πρόσβαση στη γενική τριτοβάθμια εκπαίδευση, στην επαγγελματική κατάρτιση, στην εκπαίδευση ενηλίκων και στη διά βίου μάθηση, χωρίς διακρίσεις και ισότιμα με τους άλλους.

Σύμβαση του Ο.Η.Ε. για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και Προαιρετικό Πρωτόκολλο. Άρθρο 24 «Εκπαίδευση». (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο (80-100 λέξεις).

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 15)

B1. Ποια μέτρα θα πρέπει λάβουν τα συμβαλλόμενα κράτη, ώστε να διασφαλίσουν ότι τα άτομα με αναπηρία θα διδαχτούν δεξιότητες ζωής και κοινωνικής ανάπτυξης; (60 – 80 λέξεις).

(μονάδες 10)

B2.α. Με ποιον τρόπο αναπτύσσεται η δεύτερη (Για την επίτευξη... ενσωμάτωσης) παράγραφος του κειμένου;

(μονάδες 2)

B2.β. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

(μονάδες 3)

Γ. (Μονάδες 15)

Γ1.α. Να γράψετε μία συνώνυμη λέξη για καθεμία από τις λέξεις του κειμένου με την έντονη γραφή, με βάση τη σημασία τους στο κείμενο: **διασφαλίζουν, αποσκοπούν, απαραίτητο, εύλογη, κατάλληλα.**

(μονάδες 5)

Γ1.β. Να δημιουργήσετε μία πρόταση για καθεμία από τις συνώνυμες λέξεις που επιλέξατε, έτσι ώστε να γίνεται φανερό η σημασία τους. (Μπορείτε να διαφοροποιήσετε τον γραμματικό τύπο, δηλαδή την πτώση, τον αριθμό, το πρόσωπο, το γένος κ.λπ.)

(μονάδες 5)

Γ2. «...τα άτομα με αναπηρία θα είναι σε θέση να έχουν πρόσβαση στη γενική τριτοβάθμια εκπαίδευση...»

Γ2.α. Να δηλώσετε αν στην παραπάνω φράση γίνεται κυριολεκτική/δηλωτική ή μεταφορική/συνυποδηλωτική χρήση της γλώσσας.

(μονάδες 2)

Γ2.β. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

(μονάδες 3)

ΘΕΜΑ 16540

[Σύμβαση του Ο.Η.Ε. για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία]

A. [Υπόδειξη] Περίληψη:

Ο Ο.Η.Ε. υποχρεώνει τα κράτη που δέχονται τη σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία:

- Να τους εξασφαλίζουν πρόσβαση στην εκπαίδευση.
- Να σέβονται όλα τα ανθρωπίνια δικαιώματα τους.
- Να δίνουν ευκαιρίες για πολύπλευρη καλλιέργεια της προσωπικότητας τους.
- Να υπάρχει δυνατότητα σπουδών σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης χωρίς διακρίσεις.
- Στόχος της εκπαίδευσης να είναι η απόκτηση προσόντων και η πλήρης ένταξή τους στην κοινωνία.
- Να φροντίζουν ιδιαίτερα για την εκπαίδευση των τυφλών και τυφλών και κωφών ατόμων.
- Η υλοποίηση των μέτρων να εξασφαλίζεται με την πρόσληψη κατάλληλων εκπαιδευτικών και την ευαισθητοποίηση του προσωπικού και των επαγγελματιών απέναντι στα άτομα με αναπηρία.

B1. [Υπόδειξη] Τα συμβαλλόμενα κράτη, για να διασφαλίσουν ότι τα άτομα με αναπηρία θα διδαχτούν δεξιότητες ζωής και κοινωνικής ανάπτυξης πρέπει:

- Να παρέχουν εξατομικευμένα μέτρα υποστήριξης που μεγιστοποιούν την κοινωνική ανάπτυξη.
- Τα τυφλά ή τυφλά και κωφά παιδιά να εκπαιδεύονται με τις πιο κατάλληλες γλώσσες και με τρόπους και μέσα επικοινωνίας τα οποία να προσαρμόζονται στις ιδιαιτερότητες κάθε ατόμου.
- Να προσλαμβάνουν κατάλληλους εκπαιδευτικούς.
- Να προσλαμβάνουν εκπαιδευτικούς με αναπηρία που έχουν τυπικά προσόντα στη νοηματική γλώσσα και στη Μπράιλ.
- Οι επαγγελματίες και το προσωπικό που ασχολούνται με τα άτομα με αναπηρία να έχουν εκπαίδευση, ώστε να αντιμετωπίζουν με ευαισθησία τα άτομα αυτά.
- Να χρησιμοποιούνται όλα τα πρόσφορα μέσα επικοινωνίας και εκπαιδευτικές τεχνικές και υλικά για την υποστήριξη των ατόμων με αναπηρία.

B2.α. Η δεύτερη παράγραφος (Για την επίτευξη... ενσωμάτωσης) του κειμένου αναπτύσσεται με τη μέθοδο της **διευκρίνισης**.

B2.β. Στη θεματική περίοδο της παραγράφου αυτής τίθεται το θέμα: τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες. Αυτό αναλύεται στις λεπτομέρειες /σχόλια που ακολουθούν. Παρουσιάζονται αναλυτικά τα δικαιώματα με πολλές λεπτομέρειες, ώστε να είναι σαφή και να μη μένουν απορίες.

Γ1.α. Συνώνυμα

- **διασφαλίζουν:** εξασφαλίζουν
- **αποσκοπούν:** αποβλέπουν
- **απαραίτητο:** αναγκαίο
- **εύλογη:** δικαιολογημένη
- **κατάλληλα:** πρόσφορα

Γ1.β. Προτάσεις:

- Τα μέτρα του υπουργείου Παιδείας **εξασφαλίζουν** το αδιάβλητο των εξετάσεων.
- Οι ενέργειες κάποιων ανθρώπων **αποβλέπουν** στο κέρδος με κάθε τρόπο.
- Η μελέτη είναι **αναγκαία** προϋπόθεση για την επιτυχία στις εξετάσεις.
- Η ανησυχία των γονιών για τα παιδιά τους είναι **δικαιολογημένη**.
- Έχουν ληφθεί όλα τα **πρόσφορα** μέτρα για την αντιμετώπιση των επικίνδυνων καιρικών φαινομένων.

Γ2. «...τα άτομα με αναπηρία θα είναι σε θέση να έχουν πρόσβαση στη γενική τριτοβάθμια εκπαίδευση...»

Γ2.α. Στην παραπάνω φράση γίνεται μεταφορική/συνυποδηλωτική χρήση της γλώσσας.

Γ2.β. Στην παραπάνω φράση γίνεται μεταφορική/συνυποδηλωτική χρήση της γλώσσας, γιατί η κυριολεκτική σημασία της λέξης **πρόσβαση** είναι: **πλησίασμα σε κάποιο τόπο.**

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ**Κείμενο****[Σύμβαση του Ο.Η.Ε. για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία]**

Σύμφωνα με τη σχετική Σύμβαση του Ο.Η.Ε., τα συμβαλλόμενα κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία στην εκπαίδευση και, προκειμένου να γίνει σεβαστό το δικαίωμα αυτό, διασφαλίζουν ένα εκπαιδευτικό σύστημα ένταξης, σε όλα τα επίπεδα και διά βίου μάθηση, χωρίς διακρίσεις και με βάση τις ίσες ευκαιρίες. Αρχικά, στοχεύουν στην πλήρη ανάπτυξη του **ανθρώπινου δυναμικού** και του αισθήματος αξιοπρέπειας και αυτοεκτίμησης καθώς και στην ενίσχυση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των θεμελιωδών ελευθεριών και της ανθρώπινης ποικιλομορφίας. Επίσης, αποσκοπούν στο να αναπτύξουν τα άτομα με αναπηρία την προσωπικότητά τους, τις δεξιότητες και τη δημιουργικότητά τους, καθώς και τις πνευματικές και φυσικές ικανότητές τους στο μέγιστο δυναμικό τους. Επιπλέον, παρέχουν τη δυνατότητα στα άτομα με αναπηρία να συμμετέχουν αποτελεσματικά σε μια ελεύθερη κοινωνία.

Για την επίτευξη, όμως, όλων των παραπάνω σκοπών κρίνεται απαραίτητο τα συμβαλλόμενα κράτη να κατοχυρώσουν τα παρακάτω δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία. Πρώτα πρώτα να μην αποκλείονται από το γενικό εκπαιδευτικό σύστημα βάσει της αναπηρίας. Φυσικά, αυτό σημαίνει ότι τα παιδιά με αναπηρία δεν πρέπει να αποκλείονται από την ελεύθερη και υποχρεωτική πρωτοβάθμια εκπαίδευση ή από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση εξαιτίας της αναπηρίας τους. Έπειτα, τα άτομα με αναπηρία μπορούν να έχουν **πρόσβαση** σε μια ενιαία, ποιοτική και ελεύθερη πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση ισότιμα με τους άλλους στις κοινότητες στις οποίες ζουν. Στη συνέχεια, είναι αναγκαίο να παρέχεται εύλογη **προσαρμογή** για τις απαιτήσεις του ατόμου και τα άτομα με αναπηρία να λαμβάνουν την υποστήριξη που απαιτείται μέσα στο γενικό εκπαιδευτικό σύστημα, προκειμένου να διευκολυνθεί η αποτελεσματική εκπαίδευσή τους. Τέλος, πρέπει να παρέχονται αποτελεσματικά **εξατομικευμένα μέτρα υποστήριξης** σε περιβάλλοντα που μεγιστοποιούν την ακαδημαϊκή και κοινωνική ανάπτυξη, σύμφωνα με τον στόχο της πλήρους ενσωμάτωσης.

Ακόμη, τα συμβαλλόμενα κράτη επιτρέπουν στα άτομα με αναπηρία να διδάσκονται δεξιότητες ζωής και κοινωνικής ανάπτυξης, προκειμένου να διευκολύνουν την πλήρη και ίση συμμετοχή τους τόσο στην εκπαίδευση όσο και ως μέλη της κοινωνίας. Για τον λόγο αυτόν τα συμβαλλόμενα κράτη λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα και παρέχουν τη διασφάλιση ότι τα πρόσωπα και ιδιαίτερα τα παιδιά, που είναι τυφλά, κωφά ή τυφλά και κωφά, εκπαιδεύονται με τις πιο κατάλληλες γλώσσες, τους τρόπους

αλλά και τα μέσα επικοινωνίας, τα οποία προσαρμόζονται στις ιδιαιτερότητες του ατόμου και στα περιβάλλοντα, ώστε να μεγιστοποιείται η ακαδημαϊκή και κοινωνική τους ανάπτυξη.

Προκειμένου, όμως, να εξασφαλίσουν την **άσκηση του δικαιώματος** αυτού, τα συμβαλλόμενα κράτη λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα. Προσλαμβάνουν δηλαδή εκπαιδευτικούς, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και οι δάσκαλοι με αναπηρία, που κατέχουν τα τυπικά προσόντα στη νοηματική γλώσσα και/ή στη Μπράιλ. Επίσης, εκπαιδεύουν τους επαγγελματίες και το προσωπικό που απασχολούνται σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, επειδή μια τέτοια κατάρτιση θα ενσωματώνει ευαισθητοποίηση για την αναπηρία και τη χρήση κατάλληλων βελτιωμένων και εναλλακτικών τρόπων, μέσων και μορφών επικοινωνίας καθώς και εκπαιδευτικών τεχνικών και υλικών, για να υποστηριχθούν τα άτομα με αναπηρία. Τέλος, τα συμβαλλόμενα κράτη διασφαλίζουν ότι τα άτομα με αναπηρία θα είναι σε θέση να έχουν πρόσβαση στη γενική τριτοβάθμια εκπαίδευση, στην επαγγελματική κατάρτιση, στην εκπαίδευση ενηλίκων και στη διά βίου μάθηση, χωρίς διακρίσεις και ισότιμα με τους άλλους.

Σύμβαση του Ο.Η.Ε. για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και Προαιρετικό Πρωτόκολλο. Άρθρο 24 «Εκπαίδευση». (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο (80-100 λέξεις).

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 15)

B1. Σύμφωνα με τη Σύμβαση του Ο.Η.Ε., ποια μέτρα λαμβάνονται προκειμένου να υποστηριχθεί η εκπαίδευση των ατόμων με αναπηρία; (60-80 λέξεις).

(μονάδες 11)

B2.α. Να επισημάνετε δύο διαρθρωτικές λέξεις, με τις οποίες επιτυγχάνεται η συνοχή στην τελευταία παράγραφο (Προκειμένου, όμως,... με τους άλλους) του κειμένου.

(μονάδες 2)

B2.β. Ποια σχέση συνοχής δηλώνει η κάθε διαρθρωτική λέξη;

(μονάδες 2)

Γ. (Μονάδες 15)

Γ1. Να δημιουργήσετε μία πρόταση για καθεμιά από τις λέξεις ή φράσεις του κειμένου με **έντονη γραφή**, λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία τους στο κείμενο: **ανθρώπινου δυναμικού, πρόσβαση, προσαρμογή, εξατομικευμένα μέτρα υποστήριξης, άσκηση του δικαιώματος.**

(μονάδες 10)

Γ2. «Τα συμβαλλόμενα κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία στην εκπαίδευση».

Να αιτιολογήσετε την επιλογή της ενεργητικής σύνταξης από τους συντάκτες της Σύμβασης του Ο.Η.Ε.

(μονάδες 5)

[Σύμβαση του Ο.Η.Ε. για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία]

A. [Υπόδειξη] Περίληψη:

Ο Ο.Η.Ε. υποχρεώνει τα κράτη που δέχονται τη σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία:

- Να τους εξασφαλίζουν πρόσβαση στην εκπαίδευση.
- Να σέβονται όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα τους.
- Να δίνουν ευκαιρίες για πολύπλευρη καλλιέργεια της προσωπικότητας τους.
- Να υπάρχει δυνατότητα σπουδών σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης χωρίς διακρίσεις.
- Στόχος της εκπαίδευσης να είναι η απόκτηση προσόντων και η πλήρης ένταξή τους στην κοινωνία.
- Να φροντίζουν ιδιαίτερα για την εκπαίδευση των τυφλών και τυφλών και κωφών ατόμων.
- Η υλοποίηση των μέτρων να εξασφαλίζεται με την πρόσληψη κατάλληλων εκπαιδευτικών και την ευαισθητοποίηση του προσωπικού και των επαγγελματιών απέναντι στα άτομα με αναπηρία.

B1. [Υπόδειξη] Σύμφωνα με τη Σύμβαση του Ο.Η.Ε. προκειμένου να υποστηριχθεί η εκπαίδευση των ατόμων με αναπηρία πρέπει:

- Να λαμβάνονται εξατομικευμένα μέτρα υποστήριξης της εκπαίδευσης.
- Τα τυφλά ή τυφλά και κωφά παιδιά να εκπαιδεύονται με τις πιο κατάλληλες γλώσσες και με τρόπους και μέσα επικοινωνίας τα οποία να προσαρμόζονται στις ιδιαιτερότητες κάθε ατόμου.
- Να προσλαμβάνονται κατάλληλοι εκπαιδευτικοί.
- Να προσλαμβάνονται εκπαιδευτικοί με αναπηρία που έχουν τυπικά προσόντα στη νοηματική γλώσσα και στη Μπράιλ.
- Οι επαγγελματίες και το προσωπικό που ασχολούνται με τα άτομα με αναπηρία να έχουν εκπαίδευση, ώστε να αντιμετωπίζουν με ευαισθησία τα άτομα αυτά.
- Να χρησιμοποιούνται όλα τα πρόσφορα μέσα επικοινωνίας και εκπαιδευτικές τεχνικές και υλικά για την υποστήριξη των ατόμων με αναπηρία.
- Να είναι ελεύθερη και χωρίς διακρίσεις η πρόσβαση σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης.

B2.α. Δύο διαρθρωτικές λέξεις, με τις οποίες επιτυγχάνεται η συνοχή στην τελευταία παράγραφο (Προκειμένου, όμως,... με τους άλλους) του κειμένου:

Όμως: δηλώνει αντίθεση.

Δηλαδή: δηλώνει επεξήγηση.

B2.β. Η διαρθρωτική λέξη **όμως** δηλώνει αντιθετική σχέση συνοχής.

Η διαρθρωτική λέξη **δηλαδή** δηλώνει επεξηγηματική σχέση συνοχής.

Γ1. Προτάσεις:

- Στις μεγάλες επιχειρήσεις υπάρχει υπηρεσία αξιολόγησης **ανθρώπινου δυναμικού**.
- Η **πρόσβαση** σε ορισμένες περιοχές του διαδικτύου είναι απαγορευμένη.
- Στους νέους υπαλλήλους προσφέρεται περίοδος **προσαρμογής**.
- Οι υπηρεσίες των δήμων εφαρμόζουν **εξατομικευμένα μέτρα υποστήριξης** των άστεγων πολιτών.
- Η **άσκηση του δικαιώματος** της απεργίας προστατεύεται από τους νόμους.

Γ2. «Τα συμβαλλόμενα κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία στην εκπαίδευση»:

Οι συντάκτες της Σύμβασης του Ο.Η.Ε. επέλεξαν την ενεργητική σύνταξη, γιατί θέλουν να τονίσουν το υποκείμενο του ρήματος, που εδώ είναι «τα συμβαλλόμενα κράτη».

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κείμενο

[Πώς παρουσιάζουν τα ΜΜΕ τα άτομα με αναπηρία]

Εδώ και δεκαετίες οργανώσεις και σωματεία δίνουν έναν συνεπή αγώνα για τα άτομα με αναπηρία. Ωστόσο, είναι διάχυτη η αίσθηση ότι υφίσταται ένας λιγότερο ή περισσότερο συνειδητός αποκλεισμός. Αποκλεισμός από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, που έχει συχνά τα ίδια χαρακτηριστικά με τους αποκλεισμούς που βιώνουν καθημερινά στη ζωή τους. Αν και φαίνεται ότι γνωστοποιούνται οι ανάγκες και τα προβλήματά τους τόσο από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, όσο και από την ευρύτερη κοινωνία, τελικά τα άτομα αυτά ποτέ δεν έρχονται στο επίκεντρο του δημόσιου προβληματισμού.

Αυτός ο ιδιότυπος περιορισμός ή αποκλεισμός από τη δημόσια προβολή έχει σίγουρα να κάνει και με τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Συνδέεται με το ευρύτερο πρόβλημα, τη μεγάλη αυτή συζήτηση που αφορά στον ρόλο και στην ευθύνη τους στις σύγχρονες κοινωνίες. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης δεν καλύπτουν την αναγκαιότητα ενημέρωσης της κοινωνίας. Μολονότι, λοιπόν, πολύ εύκολα θα μπορούσαμε να ρίξουμε το μεγαλύτερο μέρος της ευθύνης στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και στο κυνήγι των πωλήσεων, η αφετηρία του προβλήματος κατά τη γνώμη μου δεν είναι εκεί, είναι στην ουσία πρόβλημα ολόκληρης της κοινωνίας. Γιατί το τι προτιμά ο πελάτης-αποδέκτης προγραμμάτων και πληροφοριών έχει να κάνει με τον πολιτισμό και την παιδεία.

Και η αλήθεια είναι ότι η αναπηρία θεωρούνταν πάντοτε συνώνυμο της αδυναμίας και της πλήρους ανικανότητας. Στην πράξη αντιμετωπίζουμε κάποιον ανάπηρο σαν να είναι ολικά ανάπηρος, ασχέτως αν η ανεπάρκειά του σχετίζεται με συγκεκριμένες λειτουργίες που δεν μπορεί να πραγματοποιήσει. Δυστυχώς, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης δεν έχουν αλλάξει σε σημαντικό βαθμό τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία. Αν θυμηθούμε το πώς προβάλλονται τα θέματα των αναπήρων από τις ειδήσεις και τις εφημερίδες, θα αντιληφθούμε το πώς αναπαράγονται και τα φαινόμενα περιθωριοποίησης και στιγματισμού.

Έχει διαπιστωθεί ότι ο άνθρωπος με αναπηρία είναι στιγματισμένος από λύπηση. Ακόμα κι όταν γίνεται δημόσια αναφορά σε περιπτώσεις ανθρώπων με αναπηρία, η λύπη είναι αυτή που προβάλλεται συνειδητά ή ασυνείδητα. Το βλέπουμε στις ειδήσεις της τηλεόρασης, στις περιπτώσεις ενός ανθρώπου που είναι ανάπηρος και προσπαθεί να κερδίσει τη ζωή του. Ενώ επιβραβεύουμε το σθένος του, παρά το πρόβλημα του, το μήνυμα που διαπερνά την είδηση δεν αφορά στην ουσία τον ανάπηρο αλλά τους υπόλοιπους, τους «φυσιολογικούς». Το μήνυμα που λαμβάνουμε είναι

«κοίταξε, ο άνθρωπος αυτός παρά το πρόβλημα που έχει δείχνει τέτοια δύναμη και τέτοιο κουράγιο και μετά λέω πως εγώ έχω προβλήματα». Δηλαδή πάλι στον εαυτό μας απευθυνόμαστε. Αν στόχος είναι να περάσει μέσω της είδησης το μήνυμα για το σθένος και τη θέληση για ζωή του αναπήρου, η εικόνα που περνάει είναι συχνά του διαφορετικού και του παράξενου ανθρώπου.

Και βέβαια τα τελευταία πλάνα της είδησης στην τηλεόραση έχουν επενδυθεί με μια γλυκόπικρη μουσική. Ναι, πάλι τα κατάφερε ο ευαίσθητος δημοσιογράφος που έδειξε με περισσή ευαισθησία μια διαφορετική όψη της ζωής. Και τελικά το μήνυμα που περνάει στον κόσμο είναι εντελώς διαφορετικό. Κι επειδή τα δελτία ειδήσεων έχουν συνήθως αυτές τις ανθρωπιστικές νότες, αμέσως μετά παίζουν διαφημίσεις της κύριας όψης της ζωής, το υγιέστατο και πανέμορφο φωτομοντέλο που τα έχει όλα στη ζωή του και οδηγεί γεμάτο σιγουριά το αστραφτερό αυτοκίνητο.

Για να εντάξουμε, λοιπόν, ή να επανεντάξουμε άτομα με αναπηρία στην κοινωνική και οικονομική ζωή, θα πρέπει πρώτα απ' όλα να τους εντάξουμε ισότιμα στην εικόνα που έχουμε για τους ανθρώπους, όχι να τους αντιμετωπίζουμε ως έναν διαφορετικό κόσμο που ζει παράλληλα με τον δικό μας. Αυτό νομίζω ότι είναι και η πιο σημαντική ευθύνη που έχουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και δεν είναι ιδιαίτερα δύσκολο να το πράξουν, να εντάξουν δηλαδή στα προγράμματά τους ανθρώπους με αναπηρία που συμβιώνουν αρμονικά με τους άλλους ανθρώπους. Κι εδώ ο ρόλος των μέσων μαζικής ενημέρωσης είναι καταλυτικός και θα πρέπει να αποδείξουν ότι ο σκοπός της ύπαρξής τους είναι πρώτα απ' όλα κοινωνικός και δευτερευόντως επιχειρηματικός.

I. Δεσποτοπούλου (2006). Άτομα με αναπηρία και τρόπος παρουσιάσής τους στα ΜΜΕ. Στο *Άτομα με αναπηρία και ΜΜΕ. Διεθνής Διημερίδα, 19-20 Ιουνίου 2006*. Αθήνα, 96-102 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο (80-100 λέξεις).

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 15)

B1. Για ποιους λόγους, σύμφωνα με τη συγγραφέα, τα άτομα με αναπηρία αποκλείονται από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης; (60 – 80 λέξεις).

(μονάδες 10)

B2.α. Να επισημάνετε δύο από τις διαρθρωτικές λέξεις με τις οποίες εξασφαλίζεται η συνοχή στην τέταρτη παράγραφο (Έχει διαπιστωθεί... ανθρώπου) του κειμένου.
(μονάδες 2)

B2.β. Ποια σχέση συνοχής σηματοδοτεί η κάθε διαρθρωτική λέξη;
(μονάδες 3)

Γ. (Μονάδες 15)

Γ1. Να γράψετε μία παράγραφο 50-60 λέξεων, στην οποία να χρησιμοποιήσετε τις φράσεις: φαινόμενα περιθωριοποίησης και στιγματισμού, σημαντική ευθύνη.
(μονάδες 10)

Γ2. Να εντοπίσετε στο κείμενο πέντε λέξεις ειδικού λεξιλογίου.
(μονάδες 5)

[Πώς παρουσιάζουν τα ΜΜΕ τα άτομα με αναπηρία]

A. [Υπόδειξη] Περίληψη:

- Τα προβλήματα των ατόμων με αναπηρία δεν προβάλλονται επαρκώς από τα ΜΜΕ ούτε απασχολούν σοβαρά την κοινωνία.
- Τα ΜΜΕ ενδιαφέρονται για τα οικονομικά τους. Δεν ενδιαφέρονται για την ενημέρωση.
- Οι ανάπηροι παρουσιάζονται ως εντελώς ανίκανοι και αξιολύπητοι.
- Ο αγώνας τους να σταθούν 'όρθιοι' υποβαθμίζεται και επικρατεί η εικόνα του ανθρώπου που διαφέρει από τους φυσιολογικούς.
- Η τηλεόραση, όταν ασχολείται, ασχολείται επιφανειακά με τα προβλήματα των αναπήρων, γι' αυτό και μια εκπομπή γι' αυτούς κλείνει με προκλητικές διαφημίσεις.
- Τα ΜΜΕ εύκολα μπορούν, αν θέλουν, να παρουσιάσουν τα άτομα με αναπηρία ισότιμα ενταγμένα στις δραστηριότητες της κοινωνίας.

B1. [Υπόδειξη] Τα άτομα με αναπηρία αποκλείονται από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, γιατί:

- Δεν εξυπηρετούν τον τρόπο λειτουργίας των ΜΜΕ.
- Τα ΜΜΕ κυνηγούν τις πωλήσεις, άρα το κέρδος.
- Επιδιώκουν να ικανοποιήσουν τον πελάτη-αποδέκτη στον οποίο απευθύνονται τα προγράμματα.
- Τα προγράμματα των ΜΜΕ είναι ανάλογα με τον πολιτισμό και την παιδεία της κοινωνίας.
- Τα άτομα με αναπηρία θεωρούνται ανίκανα και είναι στιγματισμένα.

B2.α. Δύο διαρθρωτικές λέξεις με τις οποίες εξασφαλίζεται η συνοχή στην τέταρτη παράγραφο (Έχει διαπιστωθεί... ανθρώπου) του κειμένου:

Ακόμα κι (και): δηλώνει προσθήκη.

Ενώ: δηλώνει αντίθεση.

B2.β. Ακόμα κι: η σχέση συνοχής είναι επιτατική καθώς η περίοδος που εισάγει προσθέτει ένα επιπλέον στοιχείο και τονίζει την αρχική θέση της θεματικής περιόδου.

Ενώ: σηματοδοτεί σχέση συνοχής αντιθετική της περιόδου που εισάγει με την προηγούμενη περίοδο.

Γ1. [Ελεύθερη απάντηση]

Γ2. Πέντε λέξεις ειδικού λεξιλογίου:

(Επίκεντρο του δημόσιου) προβληματισμού / αποδέκτης / (φαινόμενα)
περιθωριοποίησης / (εντάξουμε) ισότιμα / καταλυτικός.

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κείμενο

[Πώς παρουσιάζουν τα ΜΜΕ τα άτομα με αναπηρία]

Εδώ και δεκαετίες οργανώσεις και σωματεία δίνουν έναν συνεπή αγώνα για τα άτομα με αναπηρία. Ωστόσο, είναι διάχυτη η αίσθηση ότι υφίσταται ένας λιγότερο ή περισσότερο συνειδητός αποκλεισμός. Αποκλεισμός από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, που έχει συχνά τα ίδια χαρακτηριστικά με τους αποκλεισμούς που βιώνουν καθημερινά στη ζωή τους. Αν και φαίνεται ότι γνωστοποιούνται οι ανάγκες και τα προβλήματά τους τόσο από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, όσο και από την ευρύτερη κοινωνία, τελικά τα άτομα αυτά ποτέ δεν έρχονται στο επίκεντρο του δημόσιου προβληματισμού.

Αυτός ο **ιδιότυπος** περιορισμός ή αποκλεισμός από τη δημόσια προβολή έχει σίγουρα να κάνει και με τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Συνδέεται με το ευρύτερο πρόβλημα, τη μεγάλη αυτή συζήτηση που αφορά στον ρόλο και στην ευθύνη τους στις σύγχρονες κοινωνίες. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης δεν καλύπτουν την αναγκαιότητα ενημέρωσης της κοινωνίας. Μολονότι, λοιπόν, πολύ εύκολα θα μπορούσαμε να ρίξουμε το μεγαλύτερο μέρος της ευθύνης στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και στο κυνήγι των πωλήσεων, η αφετηρία του προβλήματος κατά τη γνώμη μου δεν είναι εκεί, είναι στην ουσία πρόβλημα ολόκληρης της κοινωνίας. Γιατί το τι προτιμά ο πελάτης-αποδέκτης προγραμμάτων και πληροφοριών έχει να κάνει με τον πολιτισμό και την παιδεία.

Και η αλήθεια είναι ότι η αναπηρία θεωρούνταν πάντοτε συνώνυμο της αδυναμίας και της **πλήρους** ανικανότητας. Στην πράξη αντιμετωπίζουμε κάποιον ανάπηρο σαν να είναι ολικά ανάπηρος, ασχέτως αν η **ανεπάρκειά** του σχετίζεται με συγκεκριμένες λειτουργίες που δεν μπορεί να πραγματοποιήσει. Δυστυχώς, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης δεν έχουν αλλάξει σε σημαντικό βαθμό τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία. Αν θυμηθούμε το πώς προβάλλονται τα θέματα των αναπήρων από τις ειδήσεις και τις εφημερίδες, θα αντιληφθούμε το πώς αναπαράγονται και τα φαινόμενα περιθωριοποίησης και στιγματισμού.

Έχει διαπιστωθεί ότι ο άνθρωπος με αναπηρία είναι στιγματισμένος από λύπηση. Ακόμα κι όταν γίνεται δημόσια αναφορά σε περιπτώσεις ανθρώπων με αναπηρία, η λύπη είναι αυτή που προβάλλεται συνειδητά ή ασυνείδητα. Το βλέπουμε στις ειδήσεις της τηλεόρασης, στις περιπτώσεις ενός ανθρώπου που είναι ανάπηρος και προσπαθεί να κερδίσει τη ζωή του. Ενώ επιβραβεύουμε το **σθένος** του, παρά το πρόβλημα του, το μήνυμα που διαπερνά την είδηση δεν αφορά στην ουσία τον ανάπηρο αλλά τους υπόλοιπους, τους «φυσιολογικούς». Το μήνυμα που λαμβάνουμε είναι

«κοίταξε, ο άνθρωπος αυτός παρά το πρόβλημα που έχει δείχνει τέτοια δύναμη και τέτοιο κουράγιο και μετά λέω πως εγώ έχω προβλήματα». Δηλαδή πάλι στον εαυτό μας απευθυνόμαστε. Αν στόχος είναι να περάσει μέσω της είδησης το μήνυμα για το σθένος και τη θέληση για ζωή του αναπήρου, η εικόνα που περνάει είναι συχνά του διαφορετικού και του παράξενου ανθρώπου.

Και βέβαια τα τελευταία πλάνα της είδησης στην τηλεόραση έχουν επενδυθεί με μια γλυκόπικρη μουσική. Ναι, πάλι τα κατάφερε ο ευαίσθητος δημοσιογράφος που έδειξε με **περισσή** ευαισθησία μια διαφορετική όψη της ζωής. Και τελικά το μήνυμα που περνάει στον κόσμο είναι εντελώς διαφορετικό. Κι επειδή τα δελτία ειδήσεων έχουν συνήθως αυτές τις ανθρωπιστικές νότες, αμέσως μετά παίζουν διαφημίσεις της κύριας όψης της ζωής, το υγιέστατο και πανέμορφο φωτομοντέλο που τα έχει όλα στη ζωή του και οδηγεί γεμάτο σιγουριά το αστραφτερό αυτοκίνητο.

Για να εντάξουμε, λοιπόν, ή να επανεντάξουμε άτομα με αναπηρία στην κοινωνική και οικονομική ζωή, θα πρέπει πρώτα απ' όλα να τους εντάξουμε ισότιμα στην εικόνα που έχουμε για τους ανθρώπους, όχι να τους αντιμετωπίζουμε ως έναν διαφορετικό κόσμο που ζει παράλληλα με τον δικό μας. Αυτό νομίζω ότι είναι και η πιο σημαντική ευθύνη που έχουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και δεν είναι ιδιαίτερα δύσκολο να το πράξουν, να εντάξουν δηλαδή στα προγράμματά τους ανθρώπους με αναπηρία που συμβιώνουν αρμονικά με τους άλλους ανθρώπους. Κι εδώ ο ρόλος των μέσων μαζικής ενημέρωσης είναι καταλυτικός και θα πρέπει να αποδείξουν ότι ο σκοπός της ύπαρξής τους είναι πρώτα απ' όλα κοινωνικός και δευτερευόντως επιχειρηματικός.

I. Δεσποτοπούλου (2006). Άτομα με αναπηρία και τρόπος παρουσίασής τους στα ΜΜΕ. Στο *Άτομα με αναπηρία και ΜΜΕ. Διεθνής Διημερίδα, 19-20 Ιουνίου 2006*. Αθήνα, 96-102 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο (80-100 λέξεις).

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 15)

B1. Πώς θα μπορούσαν, σύμφωνα με τη συγγραφέα, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης να συνδράμουν στην ένταξη των ατόμων με αναπηρίες στην κοινωνική και οικονομική ζωή; (60 – 80 λέξεις)

(μονάδες 11)

B2. Να δώσετε από έναν πλαγιότιτλο στην τέταρτη (Έχει διαπιστωθεί... ανθρώπου) και στην πέμπτη (Και βέβαια... αυτοκίνητο) παράγραφο του κειμένου.

(μονάδες 4)

Γ. (Μονάδες 15)

Γ1.α. Να γράψετε μία συνώνυμη λέξη για καθεμία από τις λέξεις του κειμένου με την **έντονη γραφή**, με βάση τη σημασία τους στο κείμενο: **ιδιότυπος, πλήρους, ανεπάρκεια, σθένος, περισσή.**

(μονάδες 5)

Γ1.β. Να δημιουργήσετε μία πρόταση για καθεμία από τις συνώνυμες λέξεις που επιλέξατε, έτσι ώστε να γίνεται φανερή η σημασία τους. (Μπορείτε να διαφοροποιήσετε τον γραμματικό τύπο, δηλαδή την πτώση, τον αριθμό, το πρόσωπο, το γένος κ.λπ.).

(μονάδες 5)

Γ2. «...το υγιέστατο και πανέμορφο φωτομοντέλο που τα έχει όλα στη ζωή του και οδηγεί γεμάτο σιγουριά το αστραφτερό αυτοκίνητο»

Γ2.α. Η λέξη αστραφτερό χρησιμοποιείται κυριολεκτικά/δηλωτικά ή μεταφορικά/συνυποδηλωτικά; Να αιτιολογήσετε με συντομία την απάντησή σας.

(μονάδες 3)

Γ2.β. Να γράψετε δύο προτάσεις με τη λέξη αστραφτερό. Στην πρώτη χρησιμοποιήστε τη λέξη κυριολεκτικά/δηλωτικά και στη δεύτερη μεταφορικά/συνυποδηλωτικά.

(μονάδες 2)

[Πώς παρουσιάζουν τα ΜΜΕ τα άτομα με αναπηρία]

A. [Υπόδειξη] Περίληψη:

- Τα προβλήματα των ατόμων με αναπηρία δεν προβάλλονται επαρκώς από τα ΜΜΕ ούτε απασχολούν σοβαρά την κοινωνία.
- Τα ΜΜΕ ενδιαφέρονται για τα οικονομικά τους. Δεν ενδιαφέρονται για την ενημέρωση.
- Οι ανάπηροι παρουσιάζονται ως εντελώς ανίκανοι και αξιολύπητοι.
- Ο αγώνας τους να σταθούν 'όρθιοι' υποβαθμίζεται και επικρατεί η εικόνα του ανθρώπου που διαφέρει από τους φυσιολογικούς.
- Η τηλεόραση, όταν ασχολείται, ασχολείται επιφανειακά με τα προβλήματα των αναπήρων, γι' αυτό και μια εκπομπή γι' αυτούς κλείνει με προκλητικές διαφημίσεις.
- Τα ΜΜΕ εύκολα μπορούν, αν θέλουν, να παρουσιάσουν τα άτομα με αναπηρία ισότιμα ενταγμένα στις δραστηριότητες της κοινωνίας.

B1. [Υπόδειξη] Τα ΜΜΕ θα μπορούσαν να συνδράμουν στην ένταξη των ατόμων με αναπηρίες στην κοινωνική και οικονομική ζωή, εφόσον:

- Δεν παρουσιάζουν τα άτομα με αναπηρία ως ανθρώπους περιθωριοποιημένους και στιγματισμένους.
- Τα άτομα με αναπηρίες παρουσιάζονται ισότιμα με τους άλλους ανθρώπους.
  - Τονίζεται ότι δεν αποτελούν έναν ξεχωριστό παράλληλο κόσμο.
- Τα προγράμματα των ΜΜΕ παρουσιάζουν τα άτομα με αναπηρίες να συμβιώνουν αρμονικά με τους άλλους ανθρώπους.

B2. Πλαγιότιτλοι:

Τέταρτη παράγραφος (Έχει διαπιστωθεί ... παράξενου ανθρώπου) του κειμένου: *Τα ΜΜΕ παρουσιάζουν τον ανάπηρο ως διαφορετικό και παράξενο άνθρωπο.*

Πέμπτη παράγραφος (Και βέβαια ... αστραφτερό αυτοκίνητο) του κειμένου: *Η αναφορά των ΜΜΕ στα άτομα με αναπηρία είναι υποκριτική.*

Γ1.α. Συνώνυμα

- **ιδιότυπος:** ιδιόμορφος
- **πλήρους:** ολοκληρωτικής
- **ανεπάρκεια:** αδυναμία
- **σθένος:** μαχητικότητα
- **περισσή:** άφθονη

Γ1.β. Προτάσεις:

- Πολλοί άνθρωποι έχουν **ιδιόμορφο** τρόπο σκέψης.
- Η καταστροφή των δέντρων εξαιτίας του ανέμου ήταν **ολοκληρωτική**.
- Μπροστά στην κακοκαιρία φάνηκε η **αδυναμία** της κρατικής μηχανής.
- Παρά την αριθμητική υπεροχή των αντιπάλων η **μαχητικότητα** τους έδωσε τη νίκη.
- Τα παρηγορητικά λόγια είναι **άφθονα**, αλλά οι πράξεις βοήθειας λίγες.

Γ2. «...το υγιέστατο και πανέμορφο φωτομοντέλο που τα έχει όλα στη ζωή του και οδηγεί γεμάτο σιγουριά το **αστραφτερό** αυτοκίνητο»

Γ2.α. Η λέξη **αστραφτερό** χρησιμοποιείται κυριολεκτικά / δηλωτικά.

Γ2.β. Προτάσεις:

- Τα διαμάντια είναι **αστραφτερά**. [Κυριολεκτική/ δηλωτική χρήση]
- Το πρόσωπό του ήταν **αστραφτερό** από τη χαρά που πήρε. [Μεταφορική/ συνυποδηλωτική χρήση]

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κείμενο

[Πώς παρουσιάζουν τα ΜΜΕ τα άτομα με αναπηρία]

Εδώ και δεκαετίες οργανώσεις και σωματεία δίνουν έναν συνεπή αγώνα για τα άτομα με αναπηρία. Ωστόσο, είναι διάχυτη η αίσθηση ότι υφίσταται ένας λιγότερο ή περισσότερο συνειδητός αποκλεισμός. Αποκλεισμός από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, που έχει συχνά τα ίδια χαρακτηριστικά με τους αποκλεισμούς που βιώνουν καθημερινά στη ζωή τους. Αν και φαίνεται ότι γνωστοποιούνται **οι ανάγκες** και τα προβλήματά τους τόσο από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, όσο και από την ευρύτερη κοινωνία, τελικά τα άτομα αυτά ποτέ δεν έρχονται στο επίκεντρο του δημόσιου προβληματισμού.

Αυτός ο ιδιότυπος περιορισμός ή αποκλεισμός από τη δημόσια προβολή έχει σίγουρα να κάνει και με τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Συνδέεται με το ευρύτερο πρόβλημα, τη μεγάλη αυτή συζήτηση που αφορά στον ρόλο και στην ευθύνη τους στις σύγχρονες κοινωνίες. Τα **μέσα μαζικής ενημέρωσης** δεν καλύπτουν την αναγκαιότητα ενημέρωσης της κοινωνίας. Μολονότι, λοιπόν, πολύ εύκολα θα μπορούσαμε να ρίξουμε το μεγαλύτερο μέρος της ευθύνης στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και στο κυνήγι των πωλήσεων, η αφετηρία του προβλήματος κατά τη γνώμη μου δεν είναι εκεί, είναι στην ουσία πρόβλημα ολόκληρης της κοινωνίας. Γιατί το τι προτιμά ο πελάτης-αποδέκτης προγραμμάτων και πληροφοριών έχει να κάνει με τον πολιτισμό και την παιδεία.

Και η αλήθεια είναι ότι η αναπηρία θεωρούνταν πάντοτε συνώνυμο της αδυναμίας και της πλήρους **ανικανότητας**. Στην πράξη αντιμετωπίζουμε κάποιον ανάπηρο σαν να είναι ολικά ανάπηρος, ασχέτως αν η ανεπάρκειά του σχετίζεται με συγκεκριμένες λειτουργίες που δεν μπορεί να πραγματοποιήσει. Δυστυχώς, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης δεν έχουν αλλάξει σε σημαντικό βαθμό τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία. Αν θυμηθούμε το πώς προβάλλονται τα θέματα των αναπήρων από τις **ειδήσεις** και τις εφημερίδες, θα αντιληφθούμε το πώς αναπαράγονται και τα φαινόμενα περιθωριοποίησης και στιγματισμού.

Έχει διαπιστωθεί ότι ο άνθρωπος με αναπηρία είναι στιγματισμένος από λύπηση. Ακόμα κι όταν γίνεται δημόσια αναφορά σε περιπτώσεις ανθρώπων με αναπηρία, η λύπη είναι αυτή που προβάλλεται συνειδητά ή ασυνείδητα. Το βλέπουμε στις ειδήσεις της τηλεόρασης, στις περιπτώσεις ενός ανθρώπου που είναι ανάπηρος και προσπαθεί να κερδίσει τη ζωή του. Ενώ επιβραβεύουμε το σθένος του, παρά το πρόβλημα του, το μήνυμα που διαπερνά την είδηση δεν αφορά στην ουσία τον ανάπηρο αλλά τους υπόλοιπους, τους «φυσιολογικούς». Το μήνυμα που λαμβάνουμε είναι

«κοίταξε, ο άνθρωπος αυτός παρά το πρόβλημα που έχει δείχνει τέτοια δύναμη και τέτοιο κουράγιο και μετά λέω πως εγώ έχω προβλήματα». Δηλαδή πάλι στον εαυτό μας απευθυνόμαστε. Αν στόχος είναι να περάσει μέσω της είδησης το μήνυμα για το σθένος και τη θέληση για ζωή του αναπήρου, η εικόνα που περνάει είναι συχνά του διαφορετικού και του παράξενου ανθρώπου.

Και βέβαια τα τελευταία πλάνα της είδησης στην τηλεόραση έχουν επενδυθεί με μια γλυκόπικρη μουσική. Ναι, πάλι τα κατάφερε ο ευαίσθητος δημοσιογράφος που έδειξε με περισσή ευαισθησία μια διαφορετική όψη της ζωής. Και τελικά το μήνυμα που περνάει στον κόσμο είναι εντελώς διαφορετικό. Κι επειδή τα δελτία ειδήσεων έχουν συνήθως αυτές **τις ανθρωπιστικές νότες**, αμέσως μετά παίζουν διαφημίσεις της κύριας όψης της ζωής, το υγιέστατο και πανέμορφο φωτομοντέλο που τα έχει όλα στη ζωή του και οδηγεί γεμάτο σιγουριά το αστραφτερό αυτοκίνητο.

Για να εντάξουμε, λοιπόν, ή να επανεντάξουμε άτομα με αναπηρία στην κοινωνική και οικονομική ζωή, θα πρέπει πρώτα απ' όλα να τους εντάξουμε ισότιμα στην εικόνα που έχουμε για τους ανθρώπους, όχι να τους αντιμετωπίζουμε ως έναν διαφορετικό κόσμο που ζει παράλληλα με τον δικό μας. Αυτό νομίζω ότι είναι και η πιο σημαντική ευθύνη που έχουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και δεν είναι ιδιαίτερα δύσκολο να το πράξουν, να εντάξουν δηλαδή στα προγράμματά τους ανθρώπους με αναπηρία που συμβιώνουν αρμονικά με τους άλλους ανθρώπους. Κι εδώ ο ρόλος των μέσων μαζικής ενημέρωσης είναι καταλυτικός και θα πρέπει να αποδείξουν ότι ο σκοπός της ύπαρξής τους είναι πρώτα απ' όλα κοινωνικός και δευτερευόντως επιχειρηματικός.

I. Δεσποτοπούλου (2006). Άτομα με αναπηρία και τρόπος παρουσιάσής τους στα ΜΜΕ. Στο *Άτομα με αναπηρία και ΜΜΕ. Διεθνής Διημερίδα, 19-20 Ιουνίου 2006*. Αθήνα, 96-102 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο (80-100 λέξεις).

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 15)

B1. Η συγγραφέας διατυπώνει την άποψη πως συχνά από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης η εικόνα που προβάλλεται για τα άτομα με αναπηρίες είναι αυτή του διαφορετικού και του παράξενου ανθρώπου. Με ποια επιχειρήματα τεκμηριώνει

την παραπάνω άποψη; (60-80 λέξεις)

(μονάδες 10)

B2. Ποια είναι τα δομικά στοιχεία της τέταρτης παραγράφου (Έχει διαπιστωθεί... ανθρώπου) του κειμένου;

(μονάδες 5)

Γ. (Μονάδες 15)

Γ1. Να συντάξετε μία παράγραφο 50-60 λέξεων, χρησιμοποιώντας τις λέξεις/φράσεις του κειμένου με **έντονη γραφή: οι ανάγκες, μέσα μαζικής ενημέρωσης, ανικανότητας, ειδήσεις, τις ανθρωπιστικές νότες.** (Μπορείτε να διαφοροποιήσετε τους γραμματικούς τύπους ως προς την πτώση, τον αριθμό, το γένος, το πρόσωπο κ.λπ.).

(μονάδες 10)

Γ2.α. Να επισημάνετε στο κείμενο δύο παραδείγματα μεταφορικής/συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας.

(μονάδες 2)

Γ2.β. Να αιτιολογήσετε τη χρήση της.

(μονάδες 3)

[Πώς παρουσιάζουν τα ΜΜΕ τα άτομα με αναπηρία]

A. [Υπόδειξη] Περίληψη:

- Τα προβλήματα των ατόμων με αναπηρία δεν προβάλλονται επαρκώς από τα ΜΜΕ ούτε απασχολούν σοβαρά την κοινωνία.
- Τα ΜΜΕ ενδιαφέρονται για τα οικονομικά τους. Δεν ενδιαφέρονται για την ενημέρωση.
- Οι ανάπηροι παρουσιάζονται ως εντελώς ανίκανοι και αξιολύπητοι.
- Ο αγώνας τους να σταθούν 'όρθιοι' υποβαθμίζεται και επικρατεί η εικόνα του ανθρώπου που διαφέρει από τους φυσιολογικούς.
- Η τηλεόραση, όταν ασχολείται, ασχολείται επιφανειακά με τα προβλήματα των αναπήρων, γι' αυτό και μια εκπομπή γι' αυτούς κλείνει με προκλητικές διαφημίσεις.
- Τα ΜΜΕ εύκολα μπορούν, αν θέλουν, να παρουσιάσουν τα άτομα με αναπηρία ισότιμα ενταγμένα στις δραστηριότητες της κοινωνίας.

B1. [Υπόδειξη] Η συγγραφέας διατυπώνει την άποψη πως συχνά από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης η εικόνα που προβάλλεται για τα άτομα με αναπηρίες είναι αυτή του διαφορετικού και του παράξενου ανθρώπου.

Επιχειρήματα:

- Τα ΜΜΕ δεν προβάλλουν ισότιμα τα άτομα με αναπηρία.
- Οι άνθρωποι με αναπηρία είναι στιγματισμένοι και αξιολύπητοι.
- Όταν στα ΜΜΕ επιβραβεύεται το σθένος και το κουράγιο τους στην πραγματικότητα η είδηση αφορά τους φυσιολογικούς ανθρώπους.
- Σ' αυτούς δίνει την ευκαιρία να σκέφτονται ότι δεν έχουν προβλήματα, ενώ για τα άτομα με αναπηρία μένει η εικόνα του παράξενου και διαφορετικού ανθρώπου.

B2. Τα δομικά στοιχεία της τέταρτης παραγράφου (Έχει διαπιστωθεί... ανθρώπου) του κειμένου:

Θεματική περίοδος: «Έχει διαπιστωθεί ... από λύπηση».

Λεπτομέρειες/ σχόλια: «Ακόμα κι όταν ... απευθυνόμαστε».

Κατακλείδα: «Αν στόχος ... ανθρώπου».

Γ1. [Ελεύθερη απάντηση]

Γ2.α. Δύο παραδείγματα μεταφορικής/συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας:

Στο κυνήγι των πωλήσεων.

Να κερδίσει τη ζωή του.

Γ2.β. Η χρήση μεταφορικών/ συνυποδηλωτικών φράσεων καθιστά τη γλώσσα ποιητική και λειτουργική και προσφέρει αισθητική ευχαρίστηση στον αποδέκτη του κειμένου. Επίσης με τη χρήση μεταφορικών φράσεων ένα έργο γίνεται ελκυστικό, παραστατικό και ενδιαφέρον.

Οι παραπάνω μεταφορικές φράσεις τονίζουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κειμένου. Η συγγραφέας, για να τονίσει πόσο υπερβολική είναι η αδιαφορία των ΜΜΕ για τα άτομα με αναπηρία, χρησιμοποιεί τη μεταφορική φράση «...στο κυνήγι των πωλήσεων ...». Δεν υπάρχει χώρος για ανθρωπιστική αντιμετώπιση. Μόνος στόχος το οικονομικό κέρδος. Συγχρόνως με τη φράση «...να κερδίσει τη ζωή του» θέλει να τονίσει τον συνεχή και δύσκολο αγώνα που κάνουν τα άτομα με αναπηρία προκειμένου να καταφέρουν να ζήσουν μια φυσιολογική ζωή και πόσο ανάγκη έχουν την ηθική βοήθεια. Το κείμενο έτσι κερδίζει το ενδιαφέρον του αναγνώστη-ακροατή, τον συγκινεί και τον καλεί να αντιδράσει.

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κείμενο

[Εικονικός πολιτισμός]

Η τηλεοπτική επικοινωνία οδηγεί κυρίαρχα στη φυγή από την πραγματικότητα. Με άλλα λόγια, η τηλεόραση κατασκευάζει ένα μοντέλο της πραγματικότητας ολότελα «εξωπραγματικό», στο οποίο «βασιλεύει» η ισότητα, η αλληλεγγύη, η αποδοχή, προσφέροντας στον μέσο θεατή την ευκαιρία να ζήσει άγνωστες καταστάσεις και εμπειρίες, την αυταπάτη μιας άλλης ζωής. «Καταναλώνοντας» τα προϊόντα της ο σύγχρονος **άνθρωπος** μπορεί να κινηθεί σε κόσμους διαφορετικούς από τον δικό του, να αποκτήσει κοινωνική ταυτότητα και να υποδυθεί κοινωνικούς ρόλους, που στην καθημερινή του ζωή είναι εντελώς απρόσιτοι. Σ' αυτόν τον ονειρικό κόσμο, που χτίζει, δίνεται ένα επίχρισμα ρεαλισμού μέσω του οποίου η φαντασίωση μεταμφιέζεται σε πραγματικότητα.

Ακόμη, ο τρόπος προβολής συμβάλλει, ώστε τα πρόσωπα και τα γεγονότα που βλέπουμε στην **οθόνη** να μοιάζουν πραγματικά και φυσικά. Το αποτέλεσμα είναι ο θεατής να αισθάνεται ότι και οι ανθρώπινες σχέσεις, έτσι όπως παρουσιάζονται στην οθόνη, πρέπει να είναι και αυτές **αληθινές**. Αυτό αποτελεί ένα χαρακτηριστικό της αληθοφάνειας, που καθιστά τη φυγή στον κόσμο της τηλεόρασης δυνατή. Στους μοντέρνους καιρούς η πραγματικότητα έχει υποκύψει και έχει εξαλειφθεί από την προβολή των ειδώλων που μεταφέρονται και κυριαρχούν στην τηλεόραση.

Άλλωστε, σε μεγάλο βαθμό η τηλεόραση μιλά τη γλώσσα των **συγκινήσεων** και των συναισθηματικών καταστάσεων, από τις οποίες εκμαιεύονται εσωτερικές συγκρούσεις, ταυτίσεις και επιθυμίες παράλληλα με τα ιδεολογικά μηνύματα. Για να κατακτήσει, λοιπόν, ένα ευρύ κοινό, η τηλεόραση πρέπει να στοχεύει στις **συναισθηματικές ανάγκες** και στις προσωπικές επιθυμίες του, επειδή η τηλεοπτική επικοινωνία δίνει διέξοδο στις καταπιεσμένες επιθυμίες, στις φιλοδοξίες και στα όνειρα του σύγχρονου ανθρώπου, καθηλώνοντάς τον έτσι στο επίπεδο της φαντασίωσης και της αυταπάτης. Αναμφίβολα, ο ονειρεμένος κόσμος, τον οποίο προβάλλει η τηλεόραση, παρέχει στο κοινό τη δυνατότητα αυτής της φυγής. Μόνο που η φυγή είναι απατηλή, δε λειτουργεί ως φυγή αλλά ως κοινωνική επανένταξη ή ενσωμάτωση, καθώς πείθει το κοινό, ώστε να δέχεται το αντίθετο του πραγματικού ως φυσικό. Συμπερασματικά, το κοινό των μηνυμάτων της τηλεόρασης ζει σ' έναν κόσμο, στον οποίο η φαντασία υποκαθιστά την πραγματικότητα, ενώ η εικόνα έχει περισσότερη σημασία από το πρωτότυπο.

Πώς, όμως, υλοποιείται αυτή η μεταφορά του κοινωνικού σε εικονικό; Πρώτα πρώτα με την έντονη συγκινησιακή φόρτιση των τηλεοπτικών εικόνων. Ακόμη και οι αρνητικές καταστάσεις των ανθρώπων προβάλλονται στην τηλεόραση με τρόπο, ώστε να προκύπτει το συμπέρασμα πως το κοινωνικό σύστημα είναι παντοδύναμο και δεν υπάρχει καμία δυνατότητα αλλαγής. Επίσης, με τον προσωποποιημένο χαρακτήρα των τηλεοπτικών εικόνων ο κόσμος των τηλεοπτικών σειρών εμφανίζεται ως εξατομικευμένος κόσμος, η κοινότητα δεν υπάρχει, ενώ τα προβλήματα παρουσιάζονται ως αποτέλεσμα των ελαττωμάτων ή της διαφθοράς των ατόμων και όχι των κοινωνικών συνθηκών. Επιπλέον, η τηλεοπτική επικοινωνία επιδιώκει να παρέχει ανακούφιση από τον σκληρό κόσμο της δουλειάς και το κοινό νιώθει ότι συμμετέχει με το να παρουσιάζεται η τηλεοπτική επικοινωνία ως κάτι φυσιολογικό. Τέλος, οι τηλεοπτικές εικόνες είναι ένας ασφαλής τρόπος αντιμετώπισης της πραγματικότητας, είναι περιεκτικές και σύντομες εξιδανικεύσεις του πώς θα έπρεπε να είναι οι οικογενειακές σχέσεις, οι ταξικές διαφορές και οι ταυτότητες των ομάδων.

Γ. Τσουρβάκας (1998). Μειονότητες, φύλα και κοινωνικές τάξεις στην τηλεοπτική επικοινωνία. Ανάλυση του περιεχομένου της επικοινωνίας και των επιδράσεών του. *Προβλήματα και Επισημάνσεις II*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 92-96 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο (80-100 λέξεις).

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 15)

B1. Με ποια επιχειρήματα ο συγγραφέας τεκμηριώνει την άποψη πως η κυρίαρχη εικόνα της τηλεοπτικής επικοινωνίας είναι φυγή από την πραγματικότητα; (60 – 80 λέξεις).

(μονάδες 10)

B2.a. Να επισημάνετε δύο από τις διαρθρωτικές λέξεις της τελευταίας παραγράφου (Πώς, όμως,... των ομάδων) του κειμένου με τις οποίες επιτυγχάνεται η συνοχή του κειμένου.

(μονάδες 2)

B2.β. Να αιτιολογήσετε τη χρήση της κάθε διαρθρωτικής λέξης.

(μονάδες 3)

Γ. (Μονάδες 15)

Γ1. Να συντάξετε μία παράγραφο 50-60 λέξεων, χρησιμοποιώντας τις λέξεις/φράσεις του κειμένου με την **έντονη γραφή: άνθρωπος, οθόνη, αληθινές, συγκινήσεων, συναισθηματικές ανάγκες.** (Μπορείτε να διαφοροποιήσετε τους γραμματικούς τύπους ως προς την πτώση, τον αριθμό, το γένος, το πρόσωπο κ.λπ.).

(μονάδες 10)

Γ2. «Σ' αυτόν τον ονειρικό κόσμο, που χτίζει η τηλεόραση, δίνεται ένα επίγρισμα ρεαλισμού μέσω του οποίου η φαντασίωση μεταμφιέζεται σε πραγματικότητα».

Γ2.α. Η λέξη επίγρισμα χρησιμοποιείται κυριολεκτικά/δηλωτικά ή μεταφορικά/συνυποδηλωτικά; Να αιτιολογήσετε με συντομία την απάντησή σας.

(μονάδες 3)

Γ2.β. Να γράψετε δύο προτάσεις με τη λέξη επίγρισμα. Στην πρώτη περίπτωση να χρησιμοποιήσετε τη λέξη κυριολεκτικά/δηλωτικά και στη δεύτερη μεταφορικά/συνυποδηλωτικά.

(μονάδες 2)

[Εικονικός πολιτισμός]

A. [Υπόδειξη] Περίληψη:

- Η τηλεόραση προσφέρει ένα ανύπαρκτο πρότυπο ζωής.
- Σ' αυτό προβάλλονται ως υπαρκτές όλες οι ανθρωπιστικές αξίες.
- Ο τηλεθεατής αποδέχεται ως αληθινό τον ψεύτικο κόσμο της τηλεόρασης και προσαρμόζει τη ζωή του σ' αυτόν.
- Η τηλεόραση επιβάλλεται, γιατί εκμεταλλεύεται τις συναισθηματικές ανάγκες του.
- Με τον φανταστικό κόσμο που δημιουργεί δίνει την εντύπωση ότι ικανοποιεί τις επιθυμίες και τα όνειρα του τηλεθεατή.
- Επιτυγχάνει τον στόχο παρουσιάζοντας τα πάντα υποταγμένα σ' ένα παντοδύναμο σύστημα που δεν αλλάζει.
- Δημιουργεί στον τηλεθεατή την εντύπωση ότι για κάθε κακό φταίει ο ίδιος.
- Του δημιουργεί την αίσθηση ότι τον ξεκουράζει.
- Του παρουσιάζει δήθεν ιδανικά πρότυπα της οικογένειας και της κοινωνίας.

B1. Η κυρίαρχη εικόνα της τηλεοπτικής επικοινωνίας είναι φυγή από την πραγματικότητα, γιατί: [Υπόδειξη]

- Η τηλεόραση δημιουργεί ένα «εξωπραγματικό» πρότυπο της πραγματικότητας.
- Στον κόσμο αυτό κυριαρχούν αξίες, όπως η ισότητα, η αλληλεγγύη, η αποδοχή του άλλου.
- Η εικόνα του κόσμου είναι ιδανική, αλλά βέβαια ψεύτικη.
- Η ταύτιση του θεατή με τα προϊόντα της τηλεόρασης τον κάνει να νιώθει άλλος άνθρωπος. Του επιτρέπει να υποδύεται ρόλους που στην πραγματική ζωή ποτέ δε θα φτάσει.
- Όλος ο ψεύτικος αυτός κόσμος έχει μια επίπλαστη σχέση με τον ρεαλισμό και καταφέρνει να παρουσιάζεται ως πραγματικός.

B2.α. Δύο από τις διαρθρωτικές λέξεις της τελευταίας παραγράφου (Πώς, όμως,... των ομάδων) του κειμένου:

Πρώτα πρώτα: δηλώνει απαρίθμηση.

Επίσης: δηλώνει προσθήκη.

B2.β. Πρώτα πρώτα : Δηλώνει απαρίθμηση και σηματοδοτεί σχέση συνοχής, καθώς εισάγει την περίοδο που αποτελεί το πρώτο επιχείρημα που απαντά στην ερώτηση της θεματικής περιόδου.

Επίσης : Δηλώνει σχέση συνοχής επιτακτική, καθώς η περίοδος που ακολουθεί προσθέτει ένα επιπλέον επιχείρημα ως απάντηση στην αρχική ερώτηση της θεματικής περιόδου.

G1. [Ελεύθερη απάντηση]

G2. Σ' αυτόν τον ονειρικό κόσμο, που χτίζει η τηλεόραση, δίνεται ένα **επίχρισμα** ρεαλισμού μέσω του οποίου η φαντασίωση μεταμφιέζεται σε πραγματικότητα.

G2.α. Η λέξη **επίχρισμα** στη φράση *επίχρισμα ρεαλισμού* χρησιμοποιείται μεταφορικά/συνυποδηλωτικά. Η κυριολεκτική σημασία της λέξης **επίχρισμα** είναι: «η επάλειψη επιφάνειας με ρευστή ύλη για καλλωπιστικούς ή πρακτικούς λόγους».

G2.β. Προτάσεις με τη λέξη **επίχρισμα**:

- Πρέπει να γίνουν τα **επιχρίσματα** των τοίχων, πριν αρχίσουν οι βροχές.[Κυριολεκτική/ δηλωτική χρήση]
- Η συμπεριφορά του γενικώς διακρινόταν από **επίχρισμα** ευγένειας.[Μεταφορική/ συνυποδηλωτική χρήση]

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κείμενο

[Εικονικός πολιτισμός]

Η τηλεοπτική επικοινωνία οδηγεί κυρίως στη φυγή από την πραγματικότητα. Με άλλα λόγια, η τηλεόραση κατασκευάζει ένα μοντέλο της πραγματικότητας ολότελα «εξωπραγματικό», στο οποίο «**βασιλεύει**» η ισότητα, η αλληλεγγύη, η αποδοχή, προσφέροντας στον μέσο θεατή την ευκαιρία να ζήσει άγνωστες καταστάσεις και εμπειρίες, την αυταπάτη μιας άλλης ζωής. «Καταναλώνοντας» τα προϊόντα της ο σύγχρονος άνθρωπος μπορεί να κινηθεί σε κόσμους διαφορετικούς από τον δικό του, να αποκτήσει κοινωνική ταυτότητα και να υποδυθεί κοινωνικούς ρόλους, που στην καθημερινή του ζωή είναι εντελώς απρόσιτοι. Σ' αυτόν τον ονειρικό κόσμο, που χτίζει, δίνεται ένα επίχρισμα ρεαλισμού μέσω του οποίου η φαντασίωση μεταμφιέζεται σε πραγματικότητα.

Ακόμη, ο τρόπος προβολής συμβάλλει, ώστε τα πρόσωπα και τα γεγονότα που βλέπουμε στην οθόνη να μοιάζουν πραγματικά και φυσικά. Το αποτέλεσμα είναι ο θεατής να αισθάνεται ότι και οι ανθρώπινες σχέσεις, έτσι όπως παρουσιάζονται στην οθόνη, πρέπει να είναι και αυτές αληθινές. Αυτό αποτελεί ένα χαρακτηριστικό της αληθοφάνειας, που καθιστά τη φυγή στον κόσμο της τηλεόρασης δυνατή. Στους μοντέρνους καιρούς η πραγματικότητα έχει υποκύψει και έχει εξαλειφθεί από την προβολή των ειδώλων που μεταφέρονται και κυριαρχούν στην τηλεόραση.

Άλλωστε, σε μεγάλο βαθμό η τηλεόραση μιλά τη γλώσσα των συγκινήσεων και των συναισθηματικών καταστάσεων, από τις οποίες εκμαιεύονται εσωτερικές συγκρούσεις, ταυτίσεις και επιθυμίες παράλληλα με τα ιδεολογικά μηνύματα. Για να κατακτήσει, λοιπόν, ένα ευρύ κοινό, η τηλεόραση πρέπει να στοχεύει στις συναισθηματικές ανάγκες και στις προσωπικές επιθυμίες του, επειδή η τηλεοπτική επικοινωνία δίνει διέξοδο στις καταπιεσμένες επιθυμίες, στις φιλοδοξίες και στα όνειρα του σύγχρονου ανθρώπου, καθηλώνοντάς τον έτσι στο επίπεδο της φαντασίωσης και της αυταπάτης. Αναμφίβολα, ο ονειρεμένος κόσμος, τον οποίο προβάλλει η τηλεόραση, παρέχει στο κοινό τη δυνατότητα αυτής της φυγής. Μόνο που η φυγή είναι απατηλή, δε λειτουργεί ως φυγή αλλά ως κοινωνική επανένταξη ή ενσωμάτωση, καθώς πείθει το κοινό, ώστε να δέχεται το αντίθετο του πραγματικού ως φυσικό. Συμπερασματικά, το κοινό των μηνυμάτων της τηλεόρασης ζει σ' έναν κόσμο, στον οποίο η φαντασία υποκαθιστά την πραγματικότητα, ενώ η εικόνα έχει περισσότερη σημασία από το πρωτότυπο.

Πώς, όμως, υλοποιείται αυτή η μεταφορά του κοινωνικού σε εικονικό; Πρώτα πρώτα με την έντονη συγκινησιακή φόρτιση των τηλεοπτικών εικόνων. Ακόμη και οι αρνητικές καταστάσεις των ανθρώπων προβάλλονται στην τηλεόραση με τρόπο, ώστε να προκύπτει το συμπέρασμα πως το κοινωνικό σύστημα είναι παντοδύναμο και δεν υπάρχει καμία δυνατότητα αλλαγής. Επίσης, με τον προσωποποιημένο χαρακτήρα των τηλεοπτικών εικόνων ο κόσμος των τηλεοπτικών σειρών εμφανίζεται ως εξατομικευμένος κόσμος, η κοινότητα δεν υπάρχει, ενώ τα προβλήματα παρουσιάζονται ως αποτέλεσμα των ελαττωμάτων ή της διαφθοράς των ατόμων και όχι των κοινωνικών συνθηκών. Επιπλέον, η τηλεοπτική επικοινωνία επιδιώκει να παρέχει ανακούφιση από τον σκληρό κόσμο της δουλειάς και το κοινό νιώθει ότι συμμετέχει με το να παρουσιάζεται η τηλεοπτική επικοινωνία ως κάτι φυσιολογικό. Τέλος, οι τηλεοπτικές εικόνες είναι ένας ασφαλής τρόπος αντιμετώπισης της πραγματικότητας, είναι περιεκτικές και σύντομες εξιδανικεύσεις του πώς θα έπρεπε να είναι οι οικογενειακές σχέσεις, οι ταξικές διαφορές και οι ταυτότητες των ομάδων.

Γ. Τσουρβάκας. (1998). Μειονότητες, φύλα και κοινωνικές τάξεις στην τηλεοπτική επικοινωνία. Ανάλυση του περιεχομένου της επικοινωνίας και των επιδράσεών του. *Προβλήματα και Επισημάνσεις II*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 92-96 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο (80-100 λέξεις).

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 15)

B1. Με ποιους τρόπους, σύμφωνα με τον συγγραφέα, η τηλεόραση μπορεί να κατακτήσει ένα ευρύ κοινό; (60 – 80 λέξεις).

(μονάδες 10)

B2.a. Ποιος τρόπος ανάπτυξης ακολουθείται στην τελευταία παράγραφο (Πώς, όμως, ... των ομάδων) του κειμένου;

(μονάδες 2)

B2.β. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

(μονάδες 3)

Γ. (Μονάδες 15)

Γ1. Να γράψετε μία παράγραφο 50-460 λέξεων, στην οποία να χρησιμοποιήσετε τις λέξεις/φράσεις: τηλεοπτική επικοινωνία, εικόνων. (Επισημαίνεται ότι οι λέξεις/φράσεις είναι στο κείμενο με υπογράμμιση).

(μονάδες 10)

Γ2. Να αιτιολογήσετε τη χρήση των εισαγωγικών στις παρακάτω λέξεις της πρώτης παραγράφου (Η τηλεοπτική ... πραγματικότητα) του κειμένου: «εξωπραγματικό», «βασιλεύει».

(μονάδες 5)

ΘΕΜΑ 16611

[Εικονικός πολιτισμός]

A. [Υπόδειξη] Περίληψη:

- Η τηλεόραση προσφέρει ένα ανύπαρκτο πρότυπο ζωής.
- Σ' αυτό προβάλλονται ως υπαρκτές όλες οι ανθρωπιστικές αξίες.
- Ο τηλεθεατής αποδέχεται ως αληθινό τον ψεύτικο κόσμο της τηλεόρασης και προσαρμόζει τη ζωή του σ' αυτόν.
- Η τηλεόραση επιβάλλεται, γιατί εκμεταλλεύεται τις συναισθηματικές ανάγκες του.
- Με τον φανταστικό κόσμο που δημιουργεί δίνει την εντύπωση ότι ικανοποιεί τις επιθυμίες και τα όνειρα του τηλεθεατή.
- Επιτυγχάνει τον στόχο παρουσιάζοντας τα πάντα υποταγμένα σ' ένα παντοδύναμο σύστημα που δεν αλλάζει.
- Δημιουργεί στον τηλεθεατή την εντύπωση ότι για κάθε κακό φταίει ο ίδιος.
- Του δημιουργεί την αίσθηση ότι τον ξεκουράζει.
- Του παρουσιάζει δήθεν ιδανικά πρότυπα της οικογένειας και της κοινωνίας.

B1. [Υπόδειξη] Η τηλεόραση μπορεί να κατακτήσει ένα ευρύ κοινό με τους εξής τρόπους:

- Στοχεύει στις συναισθηματικές ανάγκες και στις προσωπικές επιθυμίες του κοινού.
- Προβάλλει δήθεν ιδανικά που δίνουν φαινομενική διέξοδο στις καταπιεσμένες επιθυμίες, στις φιλοδοξίες και στα όνειρα του σύγχρονου ανθρώπου.
- Με τον τρόπο αυτό καθηλώνει το κοινό στο επίπεδο της φαντασίωσης και της αυταπάτης.
- Ο ονειρεμένος κόσμος που προβάλλει η τηλεόραση προσφέρει δυνατότητα φυγής, αλλά η φυγή είναι απατηλή.
- Για το κοινό της τηλεόρασης ο φανταστικός κόσμος υποκαθιστά τον πραγματικό.

B2.α. Τρόπος ανάπτυξης της τελευταίας παραγράφου (Πώς, όμως, ... των ομάδων) του κειμένου:

Η τελευταία παράγραφος (Πώς, όμως, ... των ομάδων) του κειμένου αναπτύσσεται με τη μέθοδο της **διευκρίνισης**.

B2.β. Στη θεματική περίοδο της παραγράφου αυτής τίθεται με μορφή ερωτήσεως το θέμα: *πώς υλοποιείται αυτή η μεταφορά του κοινωνικού σε εικονικό;* Αυτό αναλύεται στις λεπτομέρειες /σχόλια που ακολουθούν.

Παρουσιάζονται αναλυτικά οι τρόποι με πολλές λεπτομέρειες, ώστε να είναι σαφείς και ευκολονόητες.

Γ1. [Ελεύθερη απάντηση]

Γ2. Αιτιολόγηση χρήσης των εισαγωγικών στις παρακάτω λέξεις της πρώτης παραγράφου (Η τηλεοπτική ... πραγματικότητα) του κειμένου: «εξωπραγματικό», «βασιλεύει»:

Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί και τις δύο λέξεις μέσα σε εισαγωγικά, γιατί και οι δύο λέξεις έχουν μεταφορική / συνυποδηλωτική σημασία. Ακόμη θέλει να τονίσει την ειρωνική διάθεση με την οποία αντιμετωπίζει την τηλεοπτική επικοινωνία, αφού καμία αξία δε «βασιλεύει» στα προγράμματα της τηλεόρασης.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κείμενο

[Εικονικός πολιτισμός]

Η τηλεοπτική επικοινωνία οδηγεί κυρίαρχα στη φυγή από την πραγματικότητα. Με άλλα λόγια, η τηλεόραση κατασκευάζει ένα μοντέλο της πραγματικότητας ολότελα «εξωπραγματικό», στο οποίο «βασιλεύει» η ισότητα, η αλληλεγγύη, η αποδοχή, προσφέροντας στον μέσο θεατή την ευκαιρία να ζήσει άγνωστες καταστάσεις και εμπειρίες, την **αυταπάτη** μιας άλλης ζωής. «Καταναλώνοντας» τα προϊόντα της ο σύγχρονος άνθρωπος μπορεί να κινηθεί σε κόσμους διαφορετικούς από τον δικό του, να αποκτήσει κοινωνική ταυτότητα και να υποδυθεί κοινωνικούς ρόλους, που στην καθημερινή του ζωή είναι εντελώς απρόσιτοι. Σ' αυτόν τον ονειρικό κόσμο, που χτίζει, δίνεται ένα επίχρισμα ρεαλισμού μέσω του οποίου η φαντασίωση μεταμφιέζεται σε πραγματικότητα.

Ακόμη, ο τρόπος **προβολής** συμβάλλει, ώστε τα πρόσωπα και τα γεγονότα που βλέπουμε στην οθόνη να μοιάζουν πραγματικά και φυσικά. Το αποτέλεσμα είναι ο θεατής να αισθάνεται ότι και οι ανθρώπινες σχέσεις, έτσι όπως παρουσιάζονται στην οθόνη, πρέπει να είναι και αυτές αληθινές. Αυτό αποτελεί ένα χαρακτηριστικό της αληθοφάνειας, που καθιστά τη φυγή στον κόσμο της τηλεόρασης δυνατή. Στους μοντέρνους καιρούς η πραγματικότητα έχει υποκύψει και έχει εξαλειφθεί από την προβολή των ειδώλων που μεταφέρονται και κυριαρχούν στην τηλεόραση.

Άλλωστε, σε μεγάλο βαθμό η τηλεόραση μιλά τη γλώσσα των συγκινήσεων και των συναισθηματικών καταστάσεων, από τις οποίες εκμαιεύονται εσωτερικές συγκρούσεις, ταυτίσεις και επιθυμίες παράλληλα με τα ιδεολογικά μηνύματα. Για να κατακτήσει, λοιπόν, ένα ευρύ κοινό, η τηλεόραση πρέπει **να στοχεύει** στις συναισθηματικές ανάγκες και στις προσωπικές επιθυμίες του, επειδή η **τηλεοπτική** επικοινωνία δίνει διέξοδο στις καταπιεσμένες επιθυμίες, στις φιλοδοξίες και στα όνειρα του σύγχρονου ανθρώπου, καθηλώνοντάς τον έτσι στο επίπεδο της φαντασίωσης και της αυταπάτης. Αναμφίβολα, ο ονειρεμένος κόσμος, τον οποίο προβάλλει η τηλεόραση, παρέχει στο κοινό τη δυνατότητα αυτής της φυγής. Μόνο που η φυγή είναι απατηλή, δε λειτουργεί ως φυγή αλλά ως κοινωνική επανένταξη ή ενσωμάτωση, καθώς πείθει το κοινό, ώστε να δέχεται το αντίθετο του πραγματικού ως φυσικό. Συμπερασματικά, το κοινό των μηνυμάτων της τηλεόρασης ζει σ' έναν κόσμο, στον οποίο η φαντασία υποκαθιστά την πραγματικότητα, ενώ η εικόνα έχει περισσότερη σημασία από το πρωτότυπο.

Πώς, όμως, υλοποιείται αυτή η μεταφορά του κοινωνικού σε εικονικό; Πρώτα πρώτα με την έντονη συγκινησιακή φόρτιση των τηλεοπτικών εικόνων. Ακόμη και οι αρνητικές καταστάσεις των ανθρώπων προβάλλονται στην τηλεόραση με τρόπο, ώστε να προκύπτει το συμπέρασμα πως το κοινωνικό σύστημα είναι παντοδύναμο και δεν υπάρχει καμία δυνατότητα αλλαγής. Επίσης, με τον προσωποποιημένο χαρακτήρα των τηλεοπτικών εικόνων ο κόσμος των τηλεοπτικών σειρών εμφανίζεται ως εξατομικευμένος κόσμος, η κοινότητα δεν υπάρχει, ενώ τα προβλήματα παρουσιάζονται ως αποτέλεσμα των ελαττωμάτων ή της διαφθοράς των ατόμων και όχι των κοινωνικών συνθηκών. Επιπλέον, η τηλεοπτική επικοινωνία επιδιώκει να παρέχει ανακούφιση από τον σκληρό κόσμο της δουλειάς και το κοινό νιώθει ότι συμμετέχει με το να παρουσιάζεται η τηλεοπτική επικοινωνία ως κάτι φυσιολογικό. Τέλος, οι τηλεοπτικές εικόνες είναι ένας ασφαλής τρόπος αντιμετώπισης της πραγματικότητας, είναι περιεκτικές και σύντομες **εξιδανικεύσεις** του πώς θα έπρεπε να είναι οι οικογενειακές σχέσεις, οι ταξικές διαφορές και οι ταυτότητες των ομάδων.

Γ. Τσουρβάκας. (1998). Μειονότητες, φύλα και κοινωνικές τάξεις στην τηλεοπτική επικοινωνία. Ανάλυση του περιεχομένου της επικοινωνίας και των επιδράσεών του. *Προβλήματα και Επιστημάνσεις II*. Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 92-96 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο (80-100 λέξεις).

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 15)

B1. Με ποιους τρόπους, σύμφωνα με τον συγγραφέα, μετατρέπεται η κοινωνική πραγματικότητα σε εικονική; (60 – 80 λέξεις).

(μονάδες 10)

B2.a. Με ποια διαρθρωτική λέξη επιτυγχάνεται η συνοχή ανάμεσα στην πρώτη (Η τηλεοπτική...πραγματικότητα) και στη δεύτερη παράγραφο (Ακόμη, ο τρόπος... τηλεόραση) του κειμένου;

(μονάδες 2)

B2.β. Ποια σχέση συνοχής δηλώνει η συγκεκριμένη διαρθρωτική λέξη;

(μονάδες 3)

Γ. (Μονάδες 15)

Γ1. Να γράψετε από μία πρόταση για καθεμιά από τις ακόλουθες λέξεις (επισημαίνονται στο κείμενο με **έντονη γραφή**). Φροντίστε, ώστε μέσα από την πρόταση να γίνεται φανερή η σημασία της κάθε λέξης: **αυταπάτη, προβολής, να στοχεύει, τηλεοπτική, εξιδανικεύσεις.** (Μπορείτε να διαφοροποιήσετε τους γραμματικούς τύπους ως προς την πτώση, τον αριθμό, το γένος, το πρόσωπο, τον χρόνο κ.λπ.).

(μονάδες 10)

Γ2.α. Να επισημάνετε στο κείμενο δύο παραδείγματα μεταφορικής/συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας.

(μονάδες 2)

Γ2.β. Να αιτιολογήσετε τη χρήση τους.

(μονάδες 3)

[Εικονικός πολιτισμός]

A. [Υπόδειξη] Περίληψη:

- Η τηλεόραση προσφέρει ένα ανύπαρκτο πρότυπο ζωής.
- Σ' αυτό προβάλλονται ως υπαρκτές όλες οι ανθρωπιστικές αξίες.
- Ο τηλεθεατής αποδέχεται ως αληθινό τον ψεύτικο κόσμο της τηλεόρασης και προσαρμόζει τη ζωή του σ' αυτόν.
- Η τηλεόραση επιβάλλεται, γιατί εκμεταλλεύεται τις συναισθηματικές ανάγκες του.
- Με τον φανταστικό κόσμο που δημιουργεί δίνει την εντύπωση ότι ικανοποιεί τις επιθυμίες και τα όνειρα του τηλεθεατή.
- Επιτυγχάνει τον στόχο παρουσιάζοντας τα πάντα υποταγμένα σ' ένα παντοδύναμο σύστημα που δεν αλλάζει.
- Δημιουργεί στον τηλεθεατή την εντύπωση ότι για κάθε κακό φταίει ο ίδιος.
- Του δημιουργεί την αίσθηση ότι τον ξεκουράζει.
- Του παρουσιάζει δήθεν ιδανικά πρότυπα της οικογένειας και της κοινωνίας.

B1. [Υπόδειξη] Η κοινωνική πραγματικότητα μετατρέπεται σε εικονική με το να δίνεται στο κοινό η εντύπωση ότι:

- Το κοινωνικό σύστημα είναι παντοδύναμο και δεν υπάρχει καμία δυνατότητα αλλαγής.
- Το θέμα των τηλεοπτικών σειρών αφορά κάθε άτομο χωριστά και όχι ομάδα ανθρώπων.
- Τα προβλήματα οφείλονται σε ατομικά ελαττώματα και διαφθορά και όχι στις κοινωνικές συνθήκες.
- Η τηλεοπτική επικοινωνία φαίνεται να ανακουφίζει από τη σκληρή δουλειά.
- Συμμετέχει σε όσα βλέπει.
- Οι οικογενειακές και κοινωνικές σχέσεις είναι ιδανικές.

B2.α. Η συνοχή ανάμεσα στην πρώτη (Η τηλεοπτική...πραγματικότητα) και στη δεύτερη παράγραφο (Ακόμη, ο τρόπος... τηλεόραση) του κειμένου επιτυγχάνεται με τη λέξη **ακόμη**.

B2.β. Η διαρθρωτική λέξη **ακόμη** δηλώνει προσθετική σχέση συνοχής.

Γ1. Προτάσεις:

- **αυταπάτη:** Μην έχεις **αυταπάτες**: όποιος δε δουλεύει δεν τρώει.
- **προβολής:** Η μέθοδος **προβολής** των προεκλογικών μηνυμάτων απέτυχε.

- **να στοχεύει:** Κάθε μαθητής οφείλει να στοχεύει στην απόκτηση πολύπλευρης γνώσης.
- **τηλεοπτική:** Οι οικονομικοί υπεύθυνοι των τηλεοπτικών σταθμών έχουν δύσκολη δουλειά.
- **εξιδανικεύσεις:** Η εξιδανίκευση μιας άσχημης κατάστασης έχει, συνήθως, αρνητικά αποτελέσματα.

Γ2.α. Δύο παραδείγματα μεταφορικής/συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας:

«Καταναλώνοντας» τα προϊόντα της.

Η πραγματικότητα έχει υποκύψει.

Γ2.β. Η χρήση μεταφορικών/ συνυποδηλωτικών φράσεων καθιστά τη γλώσσα ποιητική και λειτουργική και προσφέρει αισθητική ευχαρίστηση στον αποδέκτη του κειμένου. Επίσης με τη χρήση μεταφορικών φράσεων ένα έργο γίνεται ελκυστικό, παραστατικό και ενδιαφέρον.

Οι παραπάνω μεταφορικές φράσεις τονίζουν επίσης ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κειμένου. Ο συγγραφέας, για να τονίσει πόσο αντίθετος είναι με τα προγράμματα της τηλεόρασης χρησιμοποιεί τη μεταφορική φράση «...καταναλώνοντας τα προϊόντα της ...». Η χρήση δύο λέξεων που εκφράζουν όρους του εμπορίου τονίζει ότι ο μόνος στόχος της τηλεόρασης είναι το οικονομικό κέρδος.

Συγχρόνως με τη φράση «...η πραγματικότητα έχει υποκύψει ...» θέλει να τονίσει τη μεγάλη δύναμη της τηλεόρασης και το κακό που κάνει στο κοινό που παρασύρεται από τον ψεύτικο κόσμο της. Το κείμενο με τέτοιες φράσεις κερδίζει το ενδιαφέρον του αναγνώστη-ακροατή, τον συγκινεί και πιο εύκολα τον προβληματίζει.